

GYÖNGYSZEM ÓVODA

Pedagógiai Program

Változat	Hatályba helyezve	Változás
1	2010. szeptember 01.	Kiadás
2.	2014. szeptember 01.	Kiadás
3.	2016. szeptember 01.	Kiadás

Módosítva: 2019. szeptember 01.

Készítette: Ádámné Baranyi Ildikó

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2. oldal
A pedagógiai Program jogszabályi háttere.....	4. oldal
Helyzetkép.....	6. oldal
Óvodánk környezeti jellemzői.....	6. oldal
Óvodai nevelésünk alapelvei, céljaink.....	6. oldal
Pedagógia Programunk alapelvei.....	7. oldal
Pedagógia Programunk célja.....	8. oldal
Gyermekkép, óvodakép.....	9. oldal
Pedagógusainkkal szembeni elvárások.....	11. oldal
Feladatok a személyiségfejlesztés terén.....	12. oldal
Az óvodai nevelés feladatai.....	13. oldal
Egészséges életmódra nevelés, egészséges életmód kialakítása.....	13. oldal
Szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében.....	14. oldal
Biztonságos, egészséges környezet kialakítása.....	15. oldal
Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás.....	16. oldal
Gondozás.....	16. oldal
Egészséges táplálkozás.....	19. oldal
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés.....	19. oldal
Erkölcsi normák megalapozása, illetve.....	21. oldal
Barátságos, derűs, biztonságos légkör az óvodában.....	21. oldal
Közösségi élet.....	22. oldal
Szokások és szabályok.....	22. oldal
Ünnepünk, hagyományaink.....	23. oldal
Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés.....	24. oldal
Értelmi nevelés, fejlesztés.....	26. oldal
Gyermeki tevékenységek.....	27. oldal
Az óvodai élet tevékenységi formái.....	30. oldal
Játék.....	30. oldal
Játékfajták.....	32. oldal
Verselés, mesélés.....	38. oldal
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	39. oldal
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	41. oldal
Külső világ tevékeny megismerése.....	43. oldal
Mennyiség, tér és forma ismeret.....	44. oldal
Mozgás.....	46. oldal
Munkatevékenység.....	48. oldal
Tevékenységekben megnyilvánuló tanulás.....	49. oldal
Az óvodából való kilépéshez szükséges alapkészségek.....	52. oldal
Társas, közösségi tevékenység.....	54. oldal
Tehetséggondozás.....	56. oldal
Idegen nyelv – angol az óvodánkban.....	57. oldal
Pedagógiai Programunkat kiegészítő szolgáltatások, gazdagító tevékenységek.....	58. oldal
Alapozóterápiás torna.....	58. oldal

Logopédia.....	58. oldal
Korcsolya.....	58. oldal
Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	59. oldal
Az óvónő és a dajka együttműködése.....	59. oldal
Személyi feltételek.....	59. oldal
Személyi feltételek.....	59. oldal
Eszközök, felszerelések.....	60. oldal
Napirend.....	60. oldal
Óvodai csoportszervezés.....	61. oldal
Nevelő munka tervezése.....	61. oldal
Programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok.....	62. oldal
Ellenőrzés, értékelés.....	62. oldal
Gyermekvédelem az óvodában.....	63. oldal
Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelése.....	64. oldal
Az óvoda kapcsolatrendszere.....	65. oldal
Az óvoda és a családok kapcsolata.....	65. oldal
Fenntartó.....	66. oldal
Kapcsolat az iskolákkal, bölcsődékkal, pedagógiai szakszolgálattal.....	66. oldal
Szakszolgálatok, egészségügyi szervek.....	67. oldal
Összegzés.....	67. oldal
Érvényesség.....	67. oldal
Legitimációs záradék.....	68. oldal

A pedagógiai Program jogszabályi háttere

A helyi pedagógia program megírásakor és módosításakor a következő törvényeket, rendeleteket és egyéb szabályzókat vettünk figyelembe:

Törvények:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 2012. évi CXCV. törvény egyes szakosított szociális és gyermekvédelmi szakellátási intézmények állami átvételéről és egyes törvények módosításáról
- Magyarország Alaptörvénye
- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Rendeletek:

- 363/2012. (XII.17.) kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának kiadásáról
- 229/2012.(VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról

Helyzetkép

Az óvoda adatai:

Óvoda neve: Gyöngyszem Óvoda

Oktatási azonosító: OM 201424

Címe: 2120 Dunakeszi, Radnóti M. u. 20.

Telefonszáma: +36 70/675-2875

E-mail címe: gyongyszemovi@gmail.com

Honlapja: gyonygyszemovi.net

Óvodavezető neve: Ádámné Baranyi Ildikó

Az óvoda fenntartója: Nanda Közhasznú Nonprofit Kft.

A fenntartó címe: 2120 Dunakeszi, Hunyadi János u.29.

Az óvoda alapításának éve: 2010. szeptember 01.

Csoportok száma: 2

Csoportok együttes létszáma: 45

Maximális létszám: 45

Nyitva tartás: hétköznap 7.30 – 17.30

Óvodánk környezeti jellemzői

A Gyöngyszem magánóvoda Dunakeszin, kertesi családi házban van, egy vegyes életkorú csoporttal kezdte működését 2010 szeptemberében. 2016. szeptember 01-től óvodánk két vegyes életkorú csoporttal működik.

Városunk, Budapest gyorsan fejlődő agglomerációs része, a fővárosból többségében értelmiségi és vállalkozó családok költöznek ide. Az óvodánkba érkező gyerekek jó szociokulturális háttérrel rendelkeznek, ismereteik gazdagok, gondozottságuk teljes mértékben megfelelő, hátrányos helyzetűek aránya elenyésző.

Az önkormányzat által fenntartott óvodák, az előző évektől eltérően már fel tudják venni a hozzájuk jelentkező gyermekeket, az évek során egyre több városunkban a magánóvoda.

Az óvoda kétszintes épületében (melyet a fenntartó bérel) 2 csoportszoba, 2 öltöző, két fürdőszoba, valamint egyéb kiszolgáló helyiségek vannak. Sajnos tornateremmel nem rendelkezik az óvoda, viszont a csoportszobák nagy mérete lehetővé teszi a mindennapi testnevelést, a heti tornafoglalkozásokat egy közeli tornateremben tartjuk. Sajnos az udvarunk családi ház lévén nem túl nagy, de szerencsére az óvoda épülete melletti park is segít a gyermekek mozgásigényének kielégítésében.

A bejárati kapu kóddal, kaputelefonnal felszerelt.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja határozza meg az óvodában folyó pedagógiai munka alapelveit, melynek segítségével készítettük el a saját Gyöngyszem Programunkat.

Óvodánk folyamatosan családias intézmény, mely az évek alatt alakul, fejlődik, de alapértékeit tekintve nem változik.

Óvodai nevelésünk alapelvei, céljaink

Az óvodai nevelés a köznevelési rendszer első láncszeme, így nagyon fontos feladata, hogy lehessen rá építeni az elkövetkezendő években. Mindenki csak egyszer és az adott időben óvodás, ezért mindent megteszünk, hogy ez az időszak a gyermekek számára biztonságos, örömteli, szeretetteljes legyen.

Arra neveljük a gyermekeket, hogy büszkék lehessenek magukra, tanuljanak meg önállóan gondolkodni, együttműködni, fedezzék fel a körülöttük lévő világot, miközben önálló individuummá válnak.

Nevelési elvünk alapja, az erőszakmentes, vagyis együttműködő kommunikáció, amelynek célja, hogy a gyermekek nagyobb együttérzéssel, kevesebb félreértéssel kommunikáljanak egymással **(EMK)**.

Legfontosabb pedagógiai alapelveink a következők:

- erkölcsre nevelés,
- önállóságra nevelés
- toleranciára nevelés,
- szabadságra nevelés,
- szeretetre és mély érzelmekre nevelés
- önfejlesztésre nevelés
- együttműködés képessége

Mindennek érdekében:

- Gondoskodunk az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- Biztosítjuk a gyermekek sokoldalú harmonikus fejlődését az egyéni fejlődési ütemüket figyelembe véve.
- Előtérbe helyezzük a személyes választás szabadságát.
- A közösségen belül egymás és a másság elfogadását, tiszteletét és szeretetét.
- A játékot a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt, semmi mással nem helyettesíthető alaptevékenységnek tekintjük. Gondoskodunk e tevékenységen keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges tárgyi környezetről.
- Fő tevékenységként kezeljük a játékot, ugyanakkor biztosítjuk az örömet okozó munkát. Ezek a tevékenységek fejlesztik önállóságukat, feladat- és kötelességtudatukat, kitartásukat, és nem utolsósorban a felnőttektől való függetlenedés örömét adják meg a gyermekeknek.
- Gondoskodunk az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósításáról a gyermeki szabadság figyelembe vétele mellett.
- Fontosnak tartjuk az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzését minden tevékenységben. Az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.
- Biztosítjuk a szabad felfedezés örömét és a problémák önálló megoldását, megfigyelő és segítő magatartást nyújtó pedagógusokkal.
- Kiemelkedő képességű tehetséges gyermekeink számára óvodánk megfelelő feltételt biztosít, hiszen követi a gyermek egyéni fejlődési ütemét.
- Kicsi óvoda lévén egy, az óvoda lehetőségein belül megvalósítható tehetségműhely programot hoztunk létre.

- Az iskola előtt álló gyermekek számára (a legtöbb gyermek tanköteles korú, de óvodás marad még egy évet) iskola előkészítő foglalkozást tarunk, heti egy alkalommal fél órában, februártól áprilisig.

Mindezen feladatok ellátása, nevelésünk és óvodánk egész működésének, filozófiájának alapja az erőszakmentes kommunikáció.

Marshall Rosenberg amerikai pszichiáter–pszichológus által kifejlesztett módszer, amelynek célja, hogy az emberek nagyobb együttérzéssel és világosabban (kevesebb félreértéssel) tudjanak kommunikálni egymással.

Az EMK-nak két fókusza van: az egyik az empátia, vagyis a másakra való együttérző odafigyelés. A másik fókusz, az őszinte önkifejezés: oly módon, hogy az a másikat lehetőleg együttérző odafigyelésre indítsa.

Az EMK-nak négy fő alkotóeleme van: a megfigyelés, az érzés, a szükséglet és a kérés. Az erőszakmentes kommunikációt szokás zsiráfnyelvnek is nevezni, szembeállítva a hétköznapiokban csaknem mindenki által használt sakálnyelvvel.

Az EMK-nak, mint módszernek lényeges aspektusa, hogy alkalmazásának *nem feltétele*, hogy a kommunikációs partner is tudjon és/vagy akarjon erőszakmentesen kommunikálni.

Ennek a módszernek a napi szintű használata és a gyerekekkel történő elsajátíttatása a pedagógusoktól a hagyományostól eltérő attitűdöket és módszereket vár el. Fontos, hogy óvodánk programjában résztvevő pedagógusok szemléletükben és alapértékeikben egységes, műhelymunkára kész csapatot alkossanak.

A megvalósulás érdekében, fontos, hogy a pedagógus le tudjon mondani a tekintélyelvű megoldásokról, képes legyen a szokásosnál személyesebb módon részt venni a gyerekekkel folytatott kommunikációban. Szorongásmentes légkört biztosítson. Az óvodapedagógusnak ezért képesnek kell lennie bátorító, oldott, bizalmi légkör kialakítani. A lelki egészség fontos összetevője a kortárskapcsolatok szerveződése, a közösségben elfoglalt pozíció, a barátkozás sikeressége. Ezek kedvező alakításához, alakulásához esetenként az óvodapedagógus segítsége, indirekt irányítása is szükséges.

Az óvodapedagógusok egyenrangú, partneri kapcsolatban vannak a szülőkkel is, a szociális tanulás eredményességét nagymértékben segíti, ha helyet kap benne a családdal való együttműködés. Ezért a szülőket az óvoda pontosan tájékoztatja a program céljairól, módszereiről, várható eredményeiről.

A több irányú támogatás elősegíti a harmonikus személyiségfejlődést, és eredményesebb a gyermekek szempontjából.

Pedagógiai Programunk lényeges eleme az idegen nyelvi nevelés megalapozása, az idegen nyelvhez szoktatás, „nyelvi fürdő”.

Beépítettünk kevés számú választható foglalkozásokat is óvodán életébe, szülői igényekre támaszkodva, úgymint mozgásterápiás torna, korcsolya.

Célunk, hogy a nálunk töltött idő örömteli legyen a gyerekeknek és szüleiknek egyaránt.

Pedagógia Programunk alapelvei

Felfogásunk szerint minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, ahogyan a gyermekkor is.

A játék mellett a mozgásnak van a legnagyobb hatása a gyerekek személyiség fejlődésére. Ennek megfelelően biztosítani kell a gyerekek számára a nap folyamán az aktív mozgás, mozgásos játék lehetőségét.

Az egészséges életmódot óvodánk nem szlogenként kezeli, hanem az mindennapjaink része, testi és szellemi értelemben egyaránt.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indultunk ki, hogy a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A családi nevelés kiegészítőjeként a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig az óvodának nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során.

Pedagógia Programunk célja

Nevelés-felfogásunk szerint az óvoda pedagógiai gyakorlata a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit figyelembe véve lehet eredményes.

A gyermek szükségletei életkoronként és egyénenként változóak. A szükségletek kielégítése érdekében a gyermeki személyiség kialakulásában az őt körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó funkciója van.

Óvodánkban a nevelési területek differenciáltak, a gyakorlatban ezek egységet alkotnak.

Az óvodás korú gyermekek gondolkodását, cselekedeteit érzelmeik irányítják. Családias hangulatú, derűs, kiegyensúlyozott, biztonságos légkör megteremtését alapvető feladatnak tartjuk. Az egyéni érdeklődésre és fejlesztésre törekszünk, amelyben fontos az őszinte, toleráns és szeretetteljes biztonságot nyújtó környezet.

A gyermeki személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény. Biztosítjuk az óvodás gyermeket megillető különleges védelmet, a személyiség tiszteletét, a másság elfogadását.

A gyermeki játékot – személyiségformáló hatását figyelembe véve – pedagógiánk legfontosabb céljának és eszközének tekintjük.

Egészséges testi-lelki fejlődésüket további életükre is kiható szokások alakításával segítjük. Az egészséges életmódra nevelés kiemelt feladatunk, testi és szellemi értelemben egyaránt.

Változatos óvodai tevékenységek megszervezésével, gyakorlásával juttatjuk el gyermekeinket testileg és szellemileg a legoptimálisabb – saját érettségüket mindenkor figyelembe véve – fejlettségi szintre, amelynek eredményeként képességeiket szabadon kibontakoztatják.

Óvodáskor végére alakuljon ki a gyermekekben sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, érzelmi, értelmi szociális érettség.

Célunk: a világban jól eligazodó, tapasztalatait, tudását maximálisan kihasználni tudó, egészséges, tevékeny, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése.

Óvodapedagógusainak feladata a gyermekek szükségleteinek kielégítése.

- az egészséges óvodai környezet biztosítása
- nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- a gyermek alapvető fizikai szükségletének kielégítése
- teret engedni az önkifejezés, és az önérvényesítő törekvéseknek, figyelembe véve és tiszteletben tartva mások azonos irányú törekvéseit. Konfliktuskezelés EMK módszerek segítségével.
- közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása, megteremtve a sokszínű, mással nem helyettesíthető szabad játéksituációk kialakulását.

Létrehoztunk egy egységes szokás-szabály rendszert, amely segíti abban, hogy a gyermekek életkori sajátosságaiknak megfelelően élhessék óvodai életüket.

Gyermekkép, óvodakép

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen személyiség, aki egyben része egy közösségnek. Ezért fontos számunkra, hogy olyan gyermeket neveljünk, aki társaival szemben toleráns, segítőkész és együttműködő. Aki a világot saját tapasztalatokon, élményeken keresztül akarja megismerni. Meggyőződésünk, hogy a gyermek hamarabb elsajátítja saját tapasztalatain keresztül az ismereteket, és így megszerzi az igazi tudást önmaga számára. Ezt szem előtt tartva biztosítjuk a nyugodt és felfedezésre alkalmas környezetet, ahol a gyakorlatban sajátíthatja el az együttélés szabályait.

Kiemelt figyelmet fordítunk még az egészséges életmódra, a környezetvédelemre, valamint a mozgásra, sportra.

A gyermek, fejlődő személyiség fejlődését saját adottságai, és a környezeti hatások együttesen határozzák meg. Ebből következően életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A Gyöngyszem Óvoda Pedagógiai Programjában az alábbiakban felsorolt tevékenységeket helyezzük nevelésünk fókuszába.

- Óvodánk felszereltsége és berendezése biztosítja az életkornak megfelelő és fejlesztő tevékenységre motiváló napirendi tevékenységekhez a feltételeket.
- A játékra, mint a gyermek alapvető tevékenységére az egész napos nevelés során nagy hangsúlyt fektetünk, mert a játék semmi mással nem helyettesíthető, ezen keresztül tapasztalja meg a világot, fejlődik személyisége, képességei.
- Környezeti adottságaink maximális kihasználásával a szabad levegőn történő játékra minden évszakban, az időjárás függvényében több órát biztosítunk. Megismertetjük a gyermekeket a környezetvédelem fontosságával a mindennapokban, és ehhez megteremtjük a szükséges feltételeket.
- Az egészséges életmódra nevelést egészséges táplálkozás, mindennapos mozgás, sport, mozgás terápiais torna, friss levegő, rugalmas napirend és sportnapok segítik.
- Napirendet úgy szervezzük, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot tartalmazó tevékenységrendszer.
- Az egyéni képességek figyelembe vételével a személyiséglapon rögzített észrevételek alapján határozzuk meg egy-egy gyermek fejlesztendő területeit, mely a szülők számára megtekinthető dokumentum.
- Kiemelten kezeljük az anyanyelvi nevelést, amely mindennapi életünk minden mozzanatát áthatja és az összes tevékenységhez szorosan kapcsolódik. A beszédhibák fejlesztését logopédiai szakemberrel együttműködve oldjuk meg.
- Fontos számunkra a tehetséggondozás, ezen belül is a művészeti tevékenységek. Foglalkozásainkon a drámapedagógiai módszerek alkalmazása, a zene és az előadó művészet pozitív élményének megéléséhez.
- Családi programok (ünnepélyek, rendezvények, nyílt napok, kirándulások, színházlátogatások, versenyek) teszik színesebbé hétköznapjainkat.
- Külön foglalkozásokra – mozgásterápiás torna, korcsolya - szülői igényfelmérés alapján adunk lehetőséget.
- Kiemelkedő jelentőséggel bír számunkra a szülőkkel való napi kapcsolattartás, folyamatos tájékoztatás.
- Nevelésünk célja: nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben egymással toleráns, segítőkész, tevékeny gyermekek nevelése, ahol változatos tevékenységekkel segítjük a gyermekek fejlődését, és felkészítjük őket az iskolai életre és az élethosszig tartó tanulásra.

Pedagógusainkkal szembeni elvárások

- Óvodapedagógusaink személyiségét hasssa át a humanizmus, tolerancia, pedagógiai szemlélet, a szülők tisztelete, megértő, elfogadó, segítőkészséget előtérbe helyező, feltétel nélküli gyermekszeretet.
- Ismerje a gyermek fejlődési periódusait és ehhez igazítva alakítsa ki a közvetlen környezetét.
- A pedagógus nevelési célja, hogy a gyerek ne passzív befogadó legyen, hanem saját munkája révén önállósodjon, szerezzze meg ismereteit és érje el fejlődési állapotának a legmagasabb szintjét.
- A pedagógus legfontosabb feladata a megfigyelés és annak alapján személyre szóló segítségnyújtás. Mindig akkor és annyi segítséget adjon, amennyire a gyermeknek szüksége van.
- Legyen igénye az önművelésre, szaktudásának bővítésére.
- Az együtt dolgozó óvodapedagógusok összehangoltan, feladataikat megosztva tevékenykedjenek a gyermekek fejlődése érdekében.
- A közösségi élet, az egészséges életmód és a gondozás szokásainak kialakításában a dajkával és az óvodai munkát segítőkkel szorosan együttműködjön.
- Az óvónő és a dajka személye legyen minta a nevelésben.
- Teremtse meg a gyermek egészséges testi-lelki fejlődéséhez szükséges optimális „befogadó közeg” feltételeit.
- Vegye figyelembe a gyermek egyéni fejlődési ütemét és ehhez alakítsa fejlesztéshez szükséges feladatokat.
- Az elért eredményekre támaszkodva határozza meg a következő előrelépés lehetőségeit (visszacsatolás)

Feladatok a személyiségfejlesztés terén

Harmonikus személyiségfejlesztés érdekében az óvoda legfontosabb feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Elsődleges feladatnak tekintjük a gyermekek önállóságra nevelését a munka-tevékenységeken és a játékokon keresztül. Az óvodánkban működő vegyes életkorú csoportok a szocializációs folyamat gyorsabb kialakítását segítik.

Kiemelt feladatnak tekintjük óvodánkban a konfliktus kezelés kérdését, amelyhez igénybe vesszük a mediáció és coaching képesítéssel rendelkező pedagógusaink szakértelmét, tapasztalatait.

Nyugodt, szeretetteljes légkör megteremtésével biztosítjuk a nyílt kommunikációt és a beszédkészség fejlesztését. Fontosnak tartjuk pedagógiai munkánk során a gyermeki kérdezés szabadságát.

Toleranciára, türelemre nevelés személyes példaadással az óvodai élet egész folyamatában jelen van. Kiemelkedő képességű tehetséges gyermekek fejlesztésére lehetőséget biztosítanak tevékenységeink, amelyek szorosan beépülnek mindennapi életünkbe. A testi nevelést gondozással, mozgásfejlesztéssel, napi tevékenységeken belül és a szabad levegőn tartózkodással valósítjuk meg,

Gyermekek iskolai életre felkészítését önálló felfedezéssel és tapasztalással biztosítjuk.

Az ismert szólás szerint: „Ne halat adj az éhezőknek, hanem tanítsd meg halászni”

Maria Montessori szavaival: "Segíts nekem, hogy magam csinálhassam!"

Az óvodai nevelés feladatai

Egészséges életmódra nevelés, egészséges életmód kialakítása

Kiemelt szerepet szánunk az egészséges életmód kialakításának és megtartásának.

Manapság sokat hallunk az egészséges életmód kialakításáról, de a megtartásról keveset. A mi szándékunk, hogy a megtartás a mindennapokban hangsúlyos legyen. Ezért a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésük elősegítése, természetes mozgásigényük kielégítése elsődleges feladat. Ehhez higiénikus és biztonságos környezetet biztosítunk. A megfelelő óvodai életritmus, napirend kialakításával testi és szellemi fejlődésüket egyaránt segítjük.

Célok:

- A jó szokások kialakítása étkezés, tisztálkodás, öltözködés, pihenés területén.
- Egészséges fejlődéshez szükséges szabad, és szervezett mozgás lehetőségének biztosítása.

Feladatok:

- Az egyéni fejlődési ütem figyelembe vételével szokások kialakításának segítése.
- Az egészséges étkezésre nevelés biztosítása, egyéni étkezési szokások figyelembe vételével.
- Gyermekek egyéni igényei szerinti zöldség, gyümölcs, víz biztosítása.
- Rendszeres mozgás lehetőség biztosítása
- Környezettudatos magatartás megalapozása.

Szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyerekek nagy része az óvodába kerüléssel hagyja el először a családot. Fontos tehát, hogy milyen az a környezet, és milyenek a számára idegen felnőttek, akikkel találkozik, milyen az a közösség, amely őt várja. A beszoktatás hetében mind a két óvodapedagógus jelen van, a szülő a gyermek igényének megfelelő ideig marad az óvodában.

A Gyöngyszem óvodában arra törekszünk, hogy a gyermekek én-tudata megerősödjön, én-képe a különféle tevékenységek és kapcsolatok során differenciálódjon. Így kívánjuk elérni, hogy minden gyermek egyedi, színes tulajdonságokkal rendelkező tagja legyen a csoportnak.

A társadalom és az egyén kölcsönviszonyának valamiképpen a nevelés fogalmában is tükröződnie kell. Az óvodás korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja:

- a teljes gyermeki személyiség fejlesztését,
- a felnőtt életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

A sokoldalú gyermeki személyiség fejlődő, változó, ezért a gyermeknek sajátos, életkori, szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- egészséges életmód alakítása
- érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása
- az értelmi fejlesztés megvalósítása

Programunk vallja, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová. Mire orientálhat az óvoda? Azt gondoljuk, hogy az életfeladatokra orientálás az igazi tennivaló. Az életre való felkészítés csak valóságos tevékenységek, csak a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg, amelynek szerves része az iskolai feladatokra történő felkészítés.

A nevelési cél elérésének feltételei:

Óvodai programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembe vételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva valósítjuk meg. Így egyszerre teljesülhet a tehetség-gondozás és a felzárkóztatás.

Biztonságos, egészséges környezet kialakítása

Célok:

- a környezet higiéniája iránti igény kialakítása,
- gyermekeket rá kell ébreszteni, hogy az élő és élettelen környezetükkel harmóniában éljenek és becsüljék meg azt,
- óvják és védjék mikro- és makro világukat, minden élőlénynek megvan a maga helye és funkciója a világmindenségben.

Feladatok:

- Csoportszoba: tisztasága, rendje, szellőztetése, balesetmentes eszközök, környezet biztosítása.
- Gyermeköltöző: saját felszerelés elkülönítése, megfelelő hely biztosítása.
- Gyermekmosdó: tisztálkodó szerek helyének biztosítása,
- a gyermekek méretének megfelelő berendezési tárgyak,
- intimitás biztosítása,
- higiénés feltételek betartása.
- Udvar: balesetmentes környezet
- különböző talajburkolatok, fajtékok a változatos mozgáshoz.
- Szülők figyelmének felhívása, hogy a zárható kaput csak felnőttek használják.

Óvodánkban az életritmus, gondozási feladatok, pihenés, alvás megszervezésével, az ezekhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, szokások kialakításával biztosítjuk az egészséges életmód feltételeit.

Célok:

- Az egészséges testi, lelki harmónia elősegítése, megőrzése, az egészséges életmód igényének és szokásainak kialakítása.
- Elengedhetetlen a felnőtt minta.

Feladatok:

- A rend és tisztaság iránti igény felkeltése, esztétikai érzék fejlesztése.
- Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni betegségeit (allergia, krupp, asztma, egyéb érzékenység) és mindig az időjárásnak megfelelően, rétegesen legyenek felöltözve.
- A mindennapi életritmus kialakítása, megőrzése.
- Munkára nevelés, és az elvégzett munka tisztelete.

Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvoda dolgozói évente baleset és tűzvédelmi oktatásban részesülnek. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodás gyerekek is megtanulják, hogy a hétköznapi tárgyak milyen veszélyeket rejtnek, mire érdemes figyelni a balesetek elkerülése érdekében. A nevelési év során többször, az udvari élet kezdetekor, tornaterem és a tornaszerek használatakor, séták, kirándulások előtt balesetvédelmi beszélgetések által hívjuk fel a figyelmet a lehetséges veszélyhelyzetekre, és elmondjuk a védő-óvó szabályokat.

A balesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkeztekor ellátandó feladatok, teendők az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezési tárgyainak állapota folyamatos ellenőrzés alatt áll.

Gondozás

A gyermek gondozása az óvodai nevelőmunka kiemelt feladata. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, és érzelmi kapcsolatait erősíti a gyermekkel. A gyermek komfortérzetének kielégítése a testi, lelki, szellemi egészség alapvető feltétele.

Célok:

- az egészség gondozásához szükséges készségek alapozása, mely elősegíti a gyermek növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez,

Feladatok:

- helyes napi és heti rend kialakítása,
- rendszeresen végzett tevékenységek,
- élettani szükségletek kielégítése.

Táplálkozás:

- mindennapos nyers gyümölcs és zöldségfogyasztás,
- az óvoda rendszeres kapcsolata a konyhával,
- külön figyelem az esztétikus terítésre, a kulturált étkezés kialakítására,
- önkiszolgálás, evőeszközök helyes használata,

Testápolás:

- egészségvédelem, testük, ruhájuk gondozása,
- rendszeres, szükség szerinti tisztálkodás biztosítása,
- ápolási szokások, igényesség kialakítása,
- kötelező rendszeres fogmosás minden korcsoportban,
- testnevelés tevékenység után mosakodás biztosítása

Öltözködés:

- védekezés az időjárás változásai ellen,
- önállóságának alakítása,
- óvodai öltözet: kényelmes ruha, biztonságos cipő, pizsama, tornafelszerelés, tartalék fehérnemű, tréningruha, cserecipő használata kötelező.

Mozgás:

- megfelelő hely, eszköz, idő biztosítása csoportszobában, udvaron,
- harmonikus összerendezett mozgás kialakítása,
- mozgáskészség fejlesztése saját ütemű fejlődés figyelembevételével (testnevelés foglalkozáson, mindennapos mozgással).

Edzés:

- fontos az egészség megőrzése
- a víz, a napfény, a levegő edző hatása
- mozgásterápiás torna, korcsolya, mint mozgáskészség fejlesztő tevékenységek szülői igények alapján

Pihenés, alvás:

- egészséges élettani folyamatok kialakításának nélkülözhetetlen eleme gyermekkorban a pihenés,
- pihenés előtt az óvodapedagógus mesével biztosítja a nyugodt környezetet
- gyermek alvásszokásait tiszteletben tartjuk az érzelmi biztonság érdekében (kendő, baba, könyv),
- nagycsoportos korú gyermekek rövid pihenés, csendes elfoglaltság,
- alvás alatt biztosítjuk a nyugodt pihenés feltételeit.

Környezet rendje:

- a rend elengedhetetlen feltétele az elmélyült koncentrált tevékenységeknek,
- rend kialakítását és szokássá válását az eszközök állandó helyének biztosításával és személyes példamutatással valósítjuk meg.

A gyermek jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekek önállóan mosakodnak, fésülködnek, fogat mosnak,
- tisztálkodási eszközöket rendeltetésüknek megfelelően használják
- takarékoskodnak a vízzel tisztálkodás közben,
- zsebkendőt önállóan használják
- készség szinten használják az evőeszközöket és a szalvétát rendeltetésüknek megfelelően,
- étkezés közben nem zavarják társaikat, halkán beszélgetnek,
- önállóan képesek esztétikusan teríteni maguknak és társaiknak,
- önállóan öltöznek minden évszakban,
- ruhájukat összehajtva helyezik a helyére,
- cipőjüket képesek önállóan befűzni és bekötni,
- esztétikus, ízléses külsőre törekednek,
- esztétikus környezet és a rend fontos számukra.

Egészséges táplálkozás

A mennyiségileg és minőségileg helyes, egészséges táplálkozás az egészséges élet alapja. A gyermek táplálkozási szokásait a családjában sajátítja el. Ezek a szokások sokfélék, ezért feladatunk, hogy a helyes táplálkozási szokásokat megerősítsük, és továbbiakat alakítsunk ki.

Megismertetjük a gyermekekkel az egészséges táplálkozást, amelynek alapját:

- zöldségek, gyümölcsök,
- gabonafélék, olajos magvak, hüvelyesek,
- könnyen emészthető, nem túl zsíros fehérjék,
- megfelelő mennyiségű folyadékfélék alkotják.

Rendszeresen biztosítunk:

- az évszakoknak megfelelő gyümölcsöt, zöldséget,
- lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek megismerkedjenek különböző, számukra ismeretlen ételek ízével, elkészítési módjával (olajos magvak fogyasztása, gabonafélék csíráztatása, csíra fogyasztása).

A számunkra ételt biztosító céggel napi kapcsolatban vagyunk és nyitottak az étkezésünkben módosításokra a gyermekek korszerű és egészséges táplálásának érdekében.

Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Szeretetünk, emberségünk leginkább érzelmekben mutatkozik meg. Az érzelmek gazdagítanak bennünket.

Óvodánkban a nevelőmunkánk során az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára; személyisége az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása.

Az óvodai élet szervezése segíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás- és normarendszerének megalapozását.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Az óvodás korú gyermekek esetében a személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettel léghő vegye körül. Mindezt szűkséges, hogy - már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket; - az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze; - az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önérvényesítő törekvéseinek; - az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szűkségeit; nevelje a gyermeket toleranciára, a különbözőségek elfogadására.

Szemléletűnket meghatározza a gyermekek mindenek felett álló érdeke, ügyeikben minden esetben méltányosan, humánusan, és valamennyi tényező figyelembevételével, illetve a többi gyermek érdekeinek mérlegelésével válasszuk ki a számukra legkedvezőbb megoldást.

Az óvodapedagógus feladatai:

- teremtsen pozitív érzelmekkel telített, kiegyensúlyozott, nyugodt, türelmes, biztonságot, szeretetet sugárzó óvodai léghő,
- segítse a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, kompetens, autonóm személyiségük alakulását,
- segítse, hogy reális önismeretük, önmagukkal és másokkal szemben való igényességük alakuljon ki,
- tudjanak különbséget tenni a jó és a rossz között, segítsük a következmények felismerését,
- fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinknek legyen pozitív érde- és önérvényesítésük,
- legyenek toleránsak, őszinték, elfogadók,
- építsük a gyermekek belső motivációira és öntevékenységére,
- segítsük a különféle problémákkal küzdő gyermekeket abban, hogy szorongásaikat, félelmeiket játékban és más tevékenységekben kiélhessék,
- segítsük felelősségérzetük megerősödését, fokozzuk magabiztosságukat, önbecsülésüket,
- szokásrendszerűnk járuljon hozzá a felesleges korlátozások, fegyelmezések elkerüléséhez,
- fejlesszük a gyermekek akarati tulajdonságait önállóság, szabálytudat, kitartás, állhatatosság, a siker és kudarc elviselését, az akadályok leküzdésének megpróbálását,
- tegyünk meg mindent azért, hogy a szocializációs nehézségekkel küzdő gyermekeket azonos nevelő hatások ériék,
- fontosnak tartjuk a közösségfejlesztés és az egyéni fejlesztés egyensúlyát,
- sajátítsák el az együttműködő kommunikációs technikákat,
- a különböző játékfajtáknak elkülönített helyet alakítunk ki, ezzel biztosítjuk az intimitást, az érzelmi biztonságot, így fokozódik a gyermek közlési vágya, beszédkedve,

- inspiráljuk arra, hogy szabadon válassza meg társait játékához, ez magában foglalja a félrehúzóds, az egyedüllét lehetőségét is.

Erkölcsei normák megalapozása, illetve

Célok:

- az életkornak megfelelő általános erkölcsi normák, alapvető illemszabályok megismerése, elsajátítása.

Feladatok:

- az elemi udvariassági szokások tudatosítása és elmélyítése (köszönés, kérem, köszönöm, válaszolás, megszólítás),
- a különböző alkalmaknak megfelelő magatartásformák, viselkedés tudatosítása,
- a kapcsolatteremtéshez szükséges szociális tulajdonságok fejlesztése.
- a konfliktus kezelés megfelelő módjának, eszközének kiválasztása

Barátságos, derűs, biztonságos légkör az óvodában

Célok:

- a gyerekek örömmel járjanak óvodánkba
- szívesen tevékenykedjenek az óvoda és a csoport érdekében.

Feladatok:

- barátságos, derűs, pozitív megerősítő légkör kialakítása, megtartása,
- társas kapcsolatok alakítása, alakulásuk figyelemmel kísérése,
- gyermekek együttműködésének elősegítése a csoport érdekében,
- gyermekek és felnőttek kapcsolatának, együttműködésének megerősítése,
- példamutatás, folyamatos pozitív értékelés, a fejlődés ütemének elemzése, további feladatok meghatározása.

Közösségi élet

Célok:

- a gyermekek számára közvetíteni, megalapozni és kialakítani a kapcsolattartás normatív szabályait, a kívánt viselkedési módokat.

Feladatok:

- a társakhoz és a felnőttekhez való pozitív, kulturált viszony kialakítása,
- az egymás iránti tolerancia, bizalom kialakítása,
- biztonságérzet megalapozása a csoportban,
- szülőkkel való együttműködés, együttnevelés megteremtése,
- a szocializáció serkentése, segítése az esélyegyenlőség biztosításával,
- a gyerekek számára minta- és modellkövetés útján is biztosítjuk a magatartásmódok elsajátítását, a tevékenységformákat, meghatározott értékeket,
- fontos a céltudatosság, folyamatosság, intenzitás, szervezethezesség, példamutatás,
- a gyermek közösségi érzelmeinek, beállítódásának, magatartásának kialakítása, szokásainak formálása,
- az egyén és a közösség egymásra hatása,
- egyéni, sokszínű tevékenység, társas együttműködés, szerepvállalás, élményszerzés biztosítása,
- az együttes tevékenységekkel, másokra figyelemmel biztosítani a közösségi magatartás fejlődését
- fokozatosan fejleszteni a gyermek aktivitását, önállóságát,
- a közösségi nevelés hatására kialakítani a gyermek véleményét másokról és önmagáról (én-tudat, énkép differenciálódása)

Szokások és szabályok

Célok:

- a gyerekek elfogadják, betartsák és alkalmazzák az óvoda és a csoport szokásait és szabályait.

Feladatok:

- szokások és szabályok tudatosítása a napirendi tevékenységeken belül,
- családi értékekre épülő megvalósítás,
- következetes, tudatos szintemelés az egyéni képesség fejlesztésével,
- példamutatás, pozitív értékelés.

Ünnepeink, hagyományaink

Az ünnepek kiemelkedő események a gyermekek mindennapi életében. Megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyermekek összetartozását.

Az ünnepek előzményei és emlékei beilleszkednek gyermekeink természetes életmenetébe. A tevékenységet várakozás előzi meg. Az ünnepeket tartalmasabbá teszi, hogy a gyermekek életkoruktól függően részt vesznek az előkészítésben, a kialakult hagyományoknak, és a szülői igényeknek megfelelően.

Az ünnep fényét emeli az ünnepi dekoráció, a meglepetések, az ajándékozás, a vendégvárás öröme.

A szülők, a családtagok is részt vesznek a közös ünneplésben.

Minden évben ünnepeink időpontjáról már szeptemberben értesítjük a szülőket.

A csoport élet hagyományai

- Óvodai kirándulások
- Színház az óvodában
- Új gyerekek fogadása – beszoktatás
- Születésnapok ünneplése
- Szüreti mulatság, hétfégi program a családokkal: szőlőpréslés, játék, táncház
- Jön a Mikulás bábelőadás - óvónők
- Karácsonyváró koncert
- Mackó-nap
- Farsang
- Húsvét- jön a nyuszi

- Anyák napja
- Gyermeknap: közös sportnap a családokkal
- Apák napja
- A gyerekek évszázó műsora, ballagás

Célok:

- az ünnepek bensőséges, meghitt, hangulatos megtartásával a nemzeti értékek, hagyományok megismertetése a gyermekekkel.

Feladatok:

- a közös ünnepek alkalmával hangulatos, elmélyült élmények nyújtása,
- közösségi érzés formálása,
- a haza, és a hagyományok tiszteletére, szeretetére nevelés,
- az emberi kultúra iránti érzékenység,
- folyamatos felkészülés az ünnepvárásra,
- az ünnep hangulatának, témájának megfelelő tartalmi feldolgozás.

Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés

A beszédfejlesztést és az anyanyelvi nevelést kiemelt feladatnak tekintjük, mivel az iskolaérettség egyik fontos kritériuma (beszéd és szövegértés, írás és olvasás előkészítése), a mindennapi élet minőségének lényeges feltétele. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. A rossz kifejezőképességgel rendelkező, beszédében gátolt gyermek gondolkodási képességét nem tudja megfelelően használni. Ugyanakkor egy kevésbé intelligens gyermek jó kifejezőképesség birtokában jobb teljesítményt képes felmutatni. Ezért fordul elő gyakran, hogy a fejletlen beszédképességű gyermeket gyakran teljesítménye alatt értékelik. Az óvoda tevékenységgel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. Ilyen körülmények között a gyermekek szívesen és gyakran beszélnek, éppen ezért óvodánkban ezen körülményeket kívánjuk biztosítani.

Célok:

- Értelmi képességek fejlesztése, ismeretek bővítése, rendszerezése.
- A gyermeki érdeklődésre épített tapasztalatszerzés biztosítása.
- A kommunikáció fontossága, valamint ennek technikai ismerete az óvoda mindennapi életében, a konfliktusok kezelésében, az EMK alapjai.
- Érzelmek, gondolatok pontos megfogalmazása.
- A kérdezés, a kérdések fontossá tétele.

Feladatok:

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képesé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- Beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermeki kíváncsiság fennmarad
- a szemléletes gondolkodás mellett megjelenik a fogalmi gondolkodás
- önkéntelen figyelem mellett a szándékos figyelem megjelenik
- érzéseit, gondolatait, kéréseit meg tudja érthető formában fogalmazni
- felnőttek, társak kérdéseit megérti, helyesen válaszol
- bátran beszél, kérdez, célratörő kérdéseket tesz fel
- fejlett beszédtechnika
- ismeri és helyesen használja a névutókat, igeidőket, térirányokat
- rövid történeteket, szöveget tud visszamondani
- beszéde tiszta

A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, ezeket a lehetőségeket mindig ki kell használnunk. A környezet példamutató, tiszta, szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre. Figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre, dicsérjük és biztatjuk a bátortalanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre, valamint figyelemmel kísérjük a gyermekek anyanyelvi fejlettségét. Figyelünk arra a gyermekekre, amelyek beszédhibával, beszédgátlósossággal, beszédbeli elmaradással küzd. Szükség esetén szakember áll rendelkezésünkre, aki a megfelelő segítséget nyújtja.

Értelmi nevelés, fejlesztés

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre, és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a kisgyermek. Játék közben, játékosan, szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az.

Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggésein keresztül értelmezzük. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán, vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A tanulás természetesen csupán része a nevelési folyamat egészének.

Legfőbb célkitűzésünk, hogy egyszerre, egyidőben kevesebbet, de minőségben és használhatóságában mégis több ismeretet kapjanak a gyermekek. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Ez az oka annak, hogy komplex foglalkozások rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent. Egyáltalán nem mellékes az a szempont sem, hogy azok a tanulási tapasztalatok, melyeket óvodáskorban szereznek a gyermekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is.

A tanulási tevékenység esetén is azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban a gyermek. A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez mérjük.

A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát, és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. A sorozatos kudarcok ellentétes hatást váltanak ki, a gyermek bátortalaná, félőssé, visszahúzódóvá válik, alulértékeli önmagát, és alatta marad saját teljesítőképességének. Óvodánkban a képességfejlesztés személyre szabott, a gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik. Ez magában foglalja a tehetséggondozást és a felzárkóztatást egyaránt.

Miután a tanulást a nevelés részének tekintjük, ezért a nevelés és a tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód vezet bennünket.

Programunkban a tanulás a mindennapi tevékenységek része. Óvodai csoportjaink vegyes életkorúak, ezért nagyok lehetnek az egyéni fejlődésbeli eltérések. A képességek fejlődése nem minden területen változik az életkorral párhuzamosan, ugyanakkor egy bizonyos életkor nem feltételezi a képesség meglétét. A képességek egymásra épülnek, a részképességek feltételezik egymást, fejlődésükben azonban kimaradhatnak lépések. Véleményünk szerint a képességfejlesztés nem bontható külön egységekre, nincs ilyen vagy olyan képességfejlesztés, hanem minden hatás, amely a gyermekeket éri komplex, az egész személyiségre hatással van, részeken keresztül az egészre. Az óvodapedagógus feladata a képességek fejlettségi szintjének ismerete, ehhez elengedhetetlen követelmény a tudatos munkavégzés.

Az óvodapedagógus számára a vegyes életkorú csoportban az egyéni fejlesztés gyakorlati megvalósítási formája egyszerűbb és hatékonyabb. Az ideális arányokat figyelembe véve (amelyre törekszünk) 6-8 gyerek azonos életkorú, ezért a kis csoportban és egyénileg, vagy párokban történő munka számunkra nagyon sok lehetőséget kínál, az egyéni képességek pontosabb megismeréséhez, fejlesztéséhez.

Célok:

- Életkori és egyéni sajátosságokra, meglévő tapasztalatokra, ösztönös tudásvágyra, kíváncsiságra építve, tervezett változatos tevékenységi formák alkalmazásával alakítjuk ki a gyermekekben a belső motivációt az őket körülvevő világ megismerésére, megértésére.
- Lehetőséget teremtünk az önálló gondolkodásra, játékos kísérletezésre, ismeretek szerzésére.
- A megszerzett ismeretek alkalmazásának lehetőségének megismertetése
- Az ok-okozati összefüggések láttatása, mindennek oka van, minden következik valamiből

Feladatok:

Az értelmi képességek fejlesztése a napi tevékenységek folyamatában.

- érzékelés, észlelés, tapasztalatszerzés,
- figyelem, emlékezet,
- logikus, problémamegoldó gondolkodás,
- ok - okozati összefüggések láttatása.

Gyermeki tevékenységek

Az ember a világot tanulás útján érti meg, veszi birtokába. Én-tudata a világ jelenségeinek viszonylatrendszerében alakul; megtanul "élni" praktikus és szellemi síkon egyaránt. Tanulás útján alakul világgépe. Jelentős hatást gyakorol a gyermek világgépének formálódására a felnőtt érték közvetítő, kultúra- és hagyományátadó modellje. Ezért alapvetően meghatározó a gyermek szociokulturális háttere, élménykönyezete, a fontos személy jelenléte.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,

- cselekvéses tanulás,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

Az egész napi tevékenységet áthatja a játék. Minden téma feldolgozása során a játékos és játékos cselekedtetés kíséri a tevékenységet.

A játékos feladat-megoldások, megtapasztalások során bontakoznak ki a gyermek egyéni képességei, készségei.

Feladatok:

- a gyermeki érdeklődés felkeltése,
- folyamatos motiváció,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- cselekedtetés, a cselekvéses tanulás; a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- élményre épülő feladatok,
- egyéni képességek fejlesztése,
- ellenőrzés, differenciált fejlesztés, feladatadás.

Mind az irányított, mind a kötetlen tevékenységekben érvényesül a céltudatosság, a tervszerűség és a pedagógiai önállóság. A kötetlen tevékenységek - ugyanúgy, mint az irányítottak - minden korcsoportban megtalálhatók, csak más-más arányban és módszerekkel, bővülő ismeretanyaggal és időkerettel.

A gyermek személyisége és tevékenysége kölcsönösen, egymásra hatva fejlődnek. A gyermeki kíváncsiság, érdeklődés, tevékenykedni akarás szinte határtalan, ezért érdemes, sőt szükséges ezzel a kínálkozó lehetőséggel élni.

A képességfejlesztésben kiemelt szerepet kap az egyéni képességekre szabott nevelés, amely a gyermeki személyiséget minden tekintetben figyelembe veszi, és az egyéni képességekre támaszkodva határozza meg a következő feladatokat.

Az ismeretek bővítésének, a tapasztalatszerzésnek megjelenési formája a játék, amely az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége. A tapasztalatszerzés, azaz a megismerő képesség alapja az észlelés. Az óvodás korosztály tanulási folyamatának alapját képezi az érzékeléssel, észleléssel szerzett tudás. Az ismeretből a tudáshoz gondolkodás útján érhetünk el, és ehhez számtalan gondolkodási műveletet

kell elvégezni (összehasonlítás, általánosítás, analízis, szintézis). A tapasztalatszerzés a gondolkodás fejlesztésének egyik lehetséges módja, amely a gyermekek számára játék.

A környezet adta lehetőségeket maximálisan kívánjuk kihasználni, rendszeres kirándulásaink alkalmával élőhelyükön figyelhetjük meg a növényeket, az állatok életét. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy gyermekeink megismerjék és tapasztalatokat szerezhessenek az őket körülvevő világról. A természet szeretetét, védelmének fontosságát már óvodás korú gyermekek is magukénak mondhatják.

Az óvodás korú gyermek életmegnyilvánulásaiban nem különülnek el élesen a különböző tevékenységek. A gyermek számára a játék lehet munka is, és fordítva. A közösségért végzett feladat lehet játék, esetleg a szabadidő kellemes eltöltése.

Feladatok:

- Az óvodapedagógus biztosítson minél változatosabb, többfajta tevékenységgel egyidőben történő gyakorlásához megfelelő feltételeket (idő, hely, eszközök, ötletek).
- Tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira.
- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását az óvodai csoportban

Spontán tevékenységek pedagógiailag tudatos feltételekkel

- szabad játék,
- a gyermekek által szabadon választott bármilyen tevékenység.

Irányított tevékenységek

- tervezett kötetlen tevékenységek,
- játék tevékenységek,
- tanulási tevékenységek,
- tervezett kötelező tevékenység

Egyéb tevékenységek

- beszélgetés,
- séta, kirándulás
- megbízatások, munka,
- saját maga körüli teendők.

Az óvodai élet tevékenységi formái

Játék

A játék az óvodás korú gyermek alapvető tevékenysége, nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, élményeket. Megoldási módokat kaphat viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit. A környező világról is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. Az óvoda a nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyerekek egész napját a játéktevékenység határozza meg.

A játék a gyerekek számára egyszerre szórakozás, munka és tanulás, ez a társas kapcsolatok színtere, minden megjelenési formában örömet jelent számukra. A hétköznapi tevékenységek, élethelyzet alkalmasak arra, hogy végtelen kíváncsiságukra, tudásvágyukra építve játszva bővítsük ismereteiket.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, amelyet az óvodapedagógus felhasznál a nevelés folyamatában.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Igény szerint bekapcsolódás a játékba, együttjátás a gyermekekkel.

A játék feltételei

Célok:

- azoknak a feltételeknek a biztosítása, amelyek kedvezően hatnak a játék alakulására, a játékkedvre, amelyek segítségével a játék tartalmasabbá, sokoldalúbbá válhat.

Feladatok:

- szeressen játszani,
- minden gyermek felé kedves és nyitott legyen,
- a játékban megjelenő negatív tapasztalatok és érzelmek megjelenésének, feldolgozásának elősegítése, esetleges konfliktusok kezelés módjának segítése

- a különböző játékfajták ismerete, (életkori sajátosságoknak megfelelő játéktevékenységek)
- a séták, kirándulások, látogatások lehetőségeinek kihasználása,
- óvodapedagógus megosztott figyelemmel és megfigyelőként vegyen részt a játékban és csak akkor avatkozzon be, ha szükséges vagy kéri a támogatást.

Objektív feltételek:

- játékok és eszközök elérhető helyen legyenek,
- minden eszköznek legyen állandó helye,
- a gyermekek szabadon rendelkezhessenek, kreatívan használhassák a csoportszoba berendezéseit, tárgyait,
- állandó helyek kialakítása a különböző játéktevékenységeknek,
- rugalmas napirend, minél hosszabb, megszakítás nélküli idő a zavartalan játék érdekében,
- az étkezés, a tisztálkodás, az alvás, és a kötelező tevékenységek kivételével a többi idő játékra fordítása,
- a megkezdett játék délutáni, vagy másnapi folytatásának lehetősége,
- az időjárásnak és az óvoda sajátosságainak megfelelően a szabadban töltött játékidő maximális kihasználása,

Megfelelő eszközök:

- keltsék fel a gyermekek érdeklődését, feleljenek meg igényeiknek, életkori egyéni sajátosságainak,
- készítsenek kreativitásra, motiválják, ösztönözzék játékra a gyermeket,
- legyenek tartósak, tisztíthatók, esztétikusak, balesetmentesek,
- a korcsoport játékigéneinek megfelelő mennyiségben álljanak rendelkezésre,
- a játékszerek a gyermekek számára könnyen elérhetőek legyenek,
- a kész gyári játékeszközökön kívül, barkácsolható, összeállítható játékeszközök,
- a szerepjátékhoz, dramatizáláshoz és az egyéb játékokhoz használható kiegészítő eszközök
- környezetük tárgyait bevonhassák játékukba, szabadon birtokolhassák a játékeszközöket, kreatív módon összekapcsolva más játékfajtákkal,
- elsősorban természetbarát eszközök használata.

Játékfajták

Gyakorló játék

Célok:

- a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, mely újra és újra ismétlésre készíteti a gyermeket.

Feladatoki:

- sokszori ismétlés lehetőségének biztosítása,
- hang és beszéd játékos gyakorlása,
- mozgás során ugyanolyan szabályok szerinti ismétlés,
- megfelelő számú játékszerek, eszközök, anyagok biztosítása a gyermekek manipulációs és mozgásigényének kielégítésére,
- balesetmentes, esztétikus játékszerek biztosítása.

Szerepjáték

Célok:

- a szerepjáték során a gyermekek a környezetről szerzett benyomásait, élményeiket, tapasztalataikat, és ismereteiket egyéni és szubjektív módon, kreatívan jelenítsék meg.

Feladatok:

- segítse a gyerekek szabad választásának, önállóságának érvényesülését a játék megszervezésében, a téma megválasztásában, szerepek kiosztásában, a szereplők közötti viszonyok életre keltésében,
- félénk, bátortalan, passzív, vagy a csoportba újonnan érkezőknek segítse bekapcsolódni a játékba,
- társakkal közös élmények, játékok biztosítása a gyerekek számára, melyek szerepjátékaik igényes forrásai lehetnek,
- közösségi érzés formálása: együttműködés, kölcsönös alá és fölérendeltség,
- társas kapcsolatok alakulása,
- önállóság érvényesítése a játék megszervezésében,
- a játék témájához kapcsolódó szerepek és az ennek megfelelő magatartásformák elsajátítása, gyakorlása,
- szereplési vágy felkeltése, kielégítése,

Vegyes csoportok révén az életkori sajátosságok és az egyéni fejlettség figyelembe vételével.

- egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmazó szerepjátékok kezdeményezése és eljátszása,
- különböző jellegzetes műveletek végzése, és szerepek betöltése,
- szerepekhez való kötődés,
- cselekvések összehangolása,
- szerep által megkívánt magatartás alkalmazása,
- egyszerű játékok önálló megszervezése, szükséges játékszerek kiválasztása,
- játszótársak elgondolásának megértése, elfogadása,
- kevésbé érdekes, kedvezőtlen szerepek elvállalása,
- játszótársakhoz való alkalmazkodás,
- önálló játéktervezés, szerepkiosztás, eszközválasztás, szabálybetartás,
- játzócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat kialakulása.

Feltételek:

- élmények, tapasztalatok, ismeretek nyújtása,
- megfelelő fejdíszek, jelmezek, eszközök biztosítása,
- állandó és mobil játszóhelyek biztosítása.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- a gyerekek megértik és elfogadják társaik elgondolásait, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Vállalják a számukra kevésbé érdekes szerepeket is.
- Tudnak játékot irányítani, játszótársaikhoz alkalmazkodni.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységeit és különböző kapcsolatait.
- Önállóan képesek előre megtervezni a közös játékot, kiválasztani a szerepeket.

Barkácsolás

A gyerekekkel együtt olyan anyagokat gyűjtünk, amelyeket meg tudnak munkálni. Megismertetjük velük a különböző anyagokat, a szerszámok használatát, az egyszerűbb technikai fogásokat. Barkácsolás közben csak annyi segítséget adjunk, amennyit a gyerekek igényelnek, figyelemmel kísérvük a gyerekek tevékenységeit.

Célok:

- a gyermekek azon igényének kialakítása, hogy ötleteik megvalósulhassanak, kézügyességük, kreativitásuk fejlődjön.

Feladatok:

- a már ismert technikák gyakorlása (festés, vágás, ragasztás, stb.),
- különböző minőségű anyagokkal (textil, fa, fém, agyag, stb.) való ismerkedés, tevékenykedés, ezek használata, alakíthatóságuk,
- az elkészült eszköz játéokban való felhasználása,
- kézügyesség, fantázia, esztétikai érzék fejlesztése,
- probléma meglátására és megoldására való törekvés,
- egyes játékhelyzetekhez illő kiegészítő eszközök tervezése és elkészítése az óvodapedagógussal közösen.
- önálló tervezés, eszköz és anyagválasztás, és technikai

Feltételek:

- biztonságos, balesetmentes hely biztosítása
- gyerekekkel és szülőkkel közösen gyűjtött anyagok, amelyek könnyen, egyszerű eszközökkel is megmunkálhatók
- óvodapedagógus példamutató tevékenysége

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- a gyerekek szerepjátékának és bábozásának természetes eszközévé, alkotórészévé válik a barkácsolás.

Bábozás, dramatizálás

Célok:

- a pozitív és negatív érzelmek újra átélése, irodalmi és zenei alkotások, kitalált történetek, saját élmények megjelenítése, esztétikai élmény keltése.

- Az átélt élmények, cselekvések, történések felidézése, eljátszása, "mindenhatóság" a báb felett.
- A szem, a kéz, és az értelem koordinációja.
- Különböző bábok használatával finommotorika fejlesztése.
- Énekek, mondókák, versek, mesék, kitalált történetek előadása során a szép, tiszta, kifejező beszéd,
- kommunikációs készség, nyelvi képességek fejlődése.
- 2-3 gyermek előadása a paraván mögött, színház élmény megjelenése.
- Közös illetve egyéni bábkészítés,
- önálló előadások szervezése,
- többféle bábu alkalmazása.
- Saját történet kitalálása, eljátszása.

Feladatok:

- oldott, nyugodt, megnyilvánulásra alkalmas légkör kialakítása.
- Bábparaván, többféle minőségű és fajtájú - a gyermekek kézméretének megfelelő - báb, és kiegészítő eszközök biztosítása,
- Az irodalmi és zenei nevelés során szerzett ismeretek átélése, mélyítése, és újrjátszása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- A bábjátékhoz szükséges eszközöket szívesen készítik.
- Képesek bábozás közben társaikra figyelni, élményeiket, tapasztalataikat feleleveníteni, a megfelelő hangokat utánozni, érzelmeket kifejezni.

Építő, konstruáló játék

Célok:

- az építőelemekből és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból, építmények, játékszerek, különféle tárgyak létrehozása.

Feladatok:

- az "én csináltam" megtapasztalása.
- Az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés,
- önálló tervezés és kivitelezés,
- az alkotás örömeinek felkeltése.
- Fantázia, kez ügyesség, finommotorika, tervező, előrelátó készség fejlesztése.
- Az építés - konstruálás összekapcsolása a szerepjátékkal, és más játékterülettel.
- Problémameglátó-, és megoldó képesség fejlődése.
- Közös alkotások létrehozása során együttműködés, közösségi érzés felkeltése.

Feltételek:

- sokféleképpen összeállítható játékszerek, építőelemek,
- változatos eszközök és anyagok,
- a felhasználás szabadsága,
- megfelelő, nyugodt hely biztosítása.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Konstruáló, építő elemekből játékszereket is tudnak készíteni.
- Meg tudják tervezni az elkészítendő tárgyat, eszközt.
- Az építőelemek alkalmazásán kívül minden elérhető és begyűjthető anyagot felhasználnak elképzeléseik megvalósításához.
- A legkülönbözőbb ötletek segítségével hozzák létre „alkotásaikat”.
- Igényesek alkotásaikkal szemben.
- Képesek különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására.

Szabályjáték

Célok:

- a meghatározott szabályok szerint zajló tevékenységgel a szabálytudat kialakítása

Feladatok:

- a szabályok pontos betartására, a szabályoknak megfelelő viselkedésre nevelés,
- a játékvezető meghatározó, irányító szerepének elfogadása,
- szabályoknak megfelelő segítségadás,
- győzelem elérésére irányuló törekvés,
- egyéni kívánságok egyeztetése a társak érdekében,
- a csapat érdekeinek figyelembe vétele, közösségi érzés, felelősségtudat,
- a szabály betartásának és megszegésének érzelmi megnyilvánulásai,
- gyermeki önállóság megnyilvánulása a szabály önkéntes vállalásában,
- helyes magatartásformák elsajátítása: szerénység, mértéktartás, eredményre törekvés,
- siker és kudarc elfogadása, feldolgozása.

Feltételek:

- szabályok kiválasztásánál az életkori, a csoport és az egyén sajátosságainak figyelembevétele,
- szabályok pontos magyarázata, bemutatása, javítása,
- az óvodapedagógus állandó készenléte, rugalmassága,
- készen vett, és közösen készített játékeszközök,
- a mozgásos szabályjátékokhoz balesetmentes hely biztosítása.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Bonyolultabb szabályjátékok gyakorlására és megtanulására is képesek, nagy kedvvel játsszák ezeket, egymást a szabályok betartására figyelmeztetik.
- A siker és a kudarc elfogadása, feldolgozása.

Udvari játék

Célok:

- szabadlevegőn változatos és tartalmas játékelet kialakítása az évszaknak megfelelően.

Feladatok:

- a csoportszobában megkezdett játékok folytatásának lehetősége,
- az évszaknak megfelelő játékos jellegű munkalehetőségek biztosítása,
- asztali játékok lehetősége a szabadban,
- homokozóban különböző formák segítségével építő tevékenység,
- mászókan, csúszdán mozgást gyakorló, ill. szerepjátékok kialakítása,
- télen hóemberépítés, szánkózás,
- füves részen körjátékok, dalos játékok szervezése.

Feltételek:

- biztonságos, balesetmentes játékhelyek kialakítása a különböző játékfajtákhoz,
- megfelelő mennyiségű és minőségű, az életkori sajátosságoknak megfelelő játék és munkaeszközök biztosítása,
- az időjárásnak megfelelően minél több idő a szabadlevegőn,
- a gyermekek időjáráshoz alkalmazkodó kényelmes öltözéke.

Verselés, mesélés

Mese és vers nélkül nem múlhat el nap az óvodában. A gyerekek a mesehősökkel azonosulva ismereteket szereznek a világról, kulturális gyökeinkről, erkölcsi normákat fogalmaz meg. A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, és olyan helyzetekre mutat rá, értelmez, amelyek megértésére ebben az életkorban más formában nincs más mód. Anyanyelvünk megélése, „tudása” a veresek mesék csodálatos világával tanulható igazán, értelmi, érzelmi fejlődésünk alapja. Megnyugtató magyarázatot, feloldást kínál minden esetben.

Célok:

- az anyanyelvünk elsajátítása az irodalmi élmények segítségével
- a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének segítése
- beszédre nevelés

Feladatok:

- a mesék, versek kiválasztása, népmesék valamint igényes irodalmi alkotások.
- A népköltészetből mondókák, találós kérdések, tréfás csúfolók válogatása.
- Hangsúlyt kap az új versek, mesék mellett az ismétlés.
- Az ebéd utáni mese mindennapos, gyakran folytatásos mesét mesélünk.
- Lehetőséget teremtünk a gyermekek önálló szöveg- és mesemondásához,
- elősegítjük, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a nekik tetsző meséket.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- könnyedén, magabiztosan beszél társaival, felnőttekkel,
- olyan szókinccsel rendelkezik, mely ehhez segíti,
- beszéde tagolt, hangsúlya, hanglejtése megfelel az anyanyelv követelményeinek.
- önállóan tud meséket, történeteket kitalálni, előadni,
- aktívan részt vesz a mesedramatizálásban, bábozásban.
- szívesen lapozgatja a mesekönyveket, beszéddel kíséri a képeket, gondosan bánik a könyvekkel.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Énekelni, zenét hallgatni, vagy hangszereken játszani minden életkorban öröm. Az együtt muzsikálás lehetőséget ad megismerni a zene felszabadító, felemelő élményét. Az óvodai ének-zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyerekekkel. A néphagyomány-örzés mellett a Kodály alkotta módszer is – folyamatosan megújulva – megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés, vagy séták, kirándulások.

A néptánc alapelemeinek megismertetése

Ezeket az elveket erősíti a kiegészítő fakultatív foglalkozás lehetősége a néptánc és a hangszeres zenei előkészítő. Hangszerekkel való ismerkedés, ritmushangszerek használata. Ünnepi alkalmakkor énekes, hangszeres házi kiskoncertet rendezünk, a résztvevők és a hallgatóság örömeire.

Célok:

- a zene, és az éneklés iránti érdeklődés felkeltése,
- a zene befogadására való képesség megalapozása,
- a mozgás és a ritmikus beszédérzet megélése,
- az együtt éneklés, együtt játszás élményének megélése,
- zenei anyanyelv megismertetése, megalapozása,
- zenei ízlés alakítása,
- a népzene megismerése, megszerettetése.
- A mozgás, a zene együttes jelenléte, azaz a tánc, mint örömforrás lehetősége,
- az együttlét, az együttműködés öröme.

Feladatok:

- zenei anyagunkat igényesen válogatjuk, a gyerekek életkora, fejlettsége, a csoport aktuális összetétele alapján.
- Napközben lehetőséget biztosítunk éneklésre, mondókára, körjátéokra,
- kisebbeknél ölbeli játékokkal, höcögtetőkkal.
- Napi szinten éneklünk, változatos ritmus hangszereken játszunk.
- A zenehallgatás is változatos formában történik, az elektronikus eszközök mellett óvónői, illetve művészek hangszeres énekes megszólalása is része az óvodai életnek.
- A gyermekek életkorának, megfelelő zenei és mozgás anyag megválasztása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- szívesen bekapcsolódnak az énekes játékokba, táncokba,
- élvezik a zenehallgatást,
- érzik az egyenletes lüktetést, ritmust, felismerik és meg is tudják különböztetni,
- tudnak ritmust, mozgást utánozni, rögtönözni,
- felismerik az ismert dalokat dúdolásról, hangszerről,
- bátran énekelnek, akár önállóan.

- halk-hangos, magas-mély hangok közötti különbséget felismerik,
- biztonsággal használják a ritmushangszereket,
- emlékezetből felidézik a mondókákat, kiszámolókat, nyelvtörőket.
- tudnak térformákat alakítani,
- ismerik a néptánc alaplépéseit.

Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése, az egyetemes emberi kultúra megismerése, már óvodáskorban elkezdődhet. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni az őszi falevél színeit, a virágzó fákat, vagy egy szép, színes mesekönyvet kezünkbe venni ugyanazt az esztétikai élményt jelentheti. Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. A szépen berendezett csoportszoba, az óvoda esztétikussága és harmóniája komoly hatást gyakorol a gyermekre.

A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. Mindez azt jelenti, hogy a művészeti nevelés mindenek előtt az egyéniség színeinek kibontakoztatását nyújtja. A kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata. Akinek van fantáziája, vannak ötletei, aki problémák megoldásán dolgozik, aki gondolatait és érzéseit ki tudja fejezni, aki önmagát új, másfajta módon éli meg, az kreatív ember. Az óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának.

Célok:

- a vizuális kultúra alapjainak lerakása,
- a gyermek szabad kép, forma és szín képzetének gazdagítása,
- önkifejezésének elősegítése,
- a gyermeki alkotáshoz szükséges belső képek gazdagítása,
- az ehhez kapcsolódó technikai lehetőségek megismertetése.

Feladatok:

Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás- és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő.

- minél több alkalmat kell adni arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban, stb...., kifejezésre juttassák.
- a tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú feladat,
- minél több eszközzel, technikával való megismertetés.
- szabadon választhatják meg az időt a tevékenységhez,
- az eszközök folyamatosan rendelkezésükre állnak.

Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet adunk a gyermekek. Gyermekeink egyéni és közös kompozíciókat rajzolnak, festenek, élmények alapján vagy elképzelés szerint.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- szívesen kapcsolódik be a vizuális tevékenységekbe,
- örömmel, önállóan ábrázol,
- élményei, képzelete, gondolatai megjelenítésére a képi kifejezés változatos eszközeit használja,
- formaábrázolása változatos, megkülönböztető jegyek hangsúlyosak,
- tud vágni, tépni, mintázni, hajtogatni, ragasztani, díszíteni,
- ismeri a színeket, színkeverési technikákat.
- Önállóan és csoportosan is tud alkotni, játékokat, ajándékokat készíteni.

Ezek a tevékenységek a gyermekek kedvencei közé tartoznak. A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően használhatóak a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, amelyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat.

Külső világ tevékeny megismerése

Célunk, hogy a gyermek megismerje környezetét, az őt körülvevő világot, szeresse és védje a természetet. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. Legfontosabb feladat: megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretetnek. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli élettal, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak.

A természet-társadalom-ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak rendszere, amelynek lényege a kisgyermek szintjén már óvodáskorban is megérthető, megérezhető.

Meg lehet éreztetni a gyermekekkel, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez pedig a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges. Természetesen ide tartozik a mások (idősebbek, felnőttek, társak) tisztelete és szeretete is. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége, és természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. Ugyanakkor lehetőséget kap az önálló véleménynyilvánításra, önbizalmának növelésére.

A természet-társadalom-ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódnak, és a nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újrajátsszák életüket. Újraélik az óvodában mindazt, amit a mindennapokban a családban, az óvodában vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. A környezettel való szoros kapcsolat, az életfolyamatok újrajátsszása nemcsak arra ad lehetőséget a gyermeknek, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegíti számára a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

Célok:

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk.

- a gyermek ismerje meg környezetét, az őt körülvevő világot, szeresse és védje a természetet
- a környezet megismerése közben mennyiségi, alaki, formai, sík és térbeli szemléletük alakítására, tapasztalataik, ismereteik bővítésére tegyenek felfedezéseket

Feladatok:

- olyan feltételek megteremtése, amelyek lehetővé teszik minél több tapasztalat szerzését,
- minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből,
- figyeljük a természet, az évszakok változásait,
- minden apró dologra, jelenségre figyelünk, és együtt értékeljük,
- időt hagyunk és szánunk a felfedezésre,
- növények, állatok, víz, talaj, levegő védelméről gyűjtünk ismereteket,
- meglévő energiaforrásokkal való takarékoskodásra is figyelünk (víz, villany, stb.) és szót ejtünk róla.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- biztonsággal eligazodik, tájékozódik közvetlen környezetében,
- környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik, tudja nevét, lakcímét, testvéreit, szülei nevét,
- ismeri az évszakok változását, hatását környezetünkre,
- vannak alapvető ismeretei az állatokra és a növényekre vonatkozóan.
- a gyalogosokra vonatkozó alapvető szabályokat ismeri és betartja.
- különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri a hónapokat, napszakokat, napokat.
- érti és követni tudja az irányokat, a helyeket kifejező névutókat, képes térben tájékozódni
- van testkép fogalma, meg tudja nevezni a testrészeit.
- részt vesz elemi szintű környezetvédelemben.

Mennyiség, tér és forma ismeret

A környezet megismerése közben a gyermekek matematikai tapasztalatok birtokába jutnak. Okozati összefüggéseket fedeznek fel, mennyiségi és minőségi összefüggések ismernek meg. Gyermekünk így könnyen, játékos formában ismerkedhet meg a számok, mennyiségi fogalmak, a matematika világával.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra, még akkor is, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható. Az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal (invariancia, állandóság hiánya) a matematikai nevelés folyamán is számolni kell.

Matematikai nevelés terén két életkori szintet jelöljünk meg:

Az első szint: bevezetés a matematikába, - általában a gyermek 5. életévéig tart.

Feladata: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

A második szint: az intenzív fejlesztés szakasza, az 5-6-7. életévben.

Feladata: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részképességek, gondolkodási műveletek szokások elsajátítása.

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységekben szerzett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek negyedik életéve után egyre gyakrabban igényli, és képes is kisebb-nagyobb csoportban – az óvodapedagógus által irányított formában – a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására.

Célok:

A gondolkodás az emberi megismerőtevékenység legmagasabb foka. A problémamegoldó gondolkodás pedig egyértelműen a kreativitásból ered, hiszen ez biztosítja számunkra a feladatok nem rutinszerű megoldását, hanem hogy bizonyos helyzetekre új módon reagáljunk, vagy adjunk valamiféle választ a felmerülő kérdésre.

Roppant összetett folyamatról van szó, minden mindennel összefügg.

A kisgyerekek gondolkodása még erősen cselekvés orientált. Eme tevékenységek során fejlődik azonban a logikai gondolkodás, és ennek segítségével lesznek képesek a jövőben valóban végiggondolni a lehetséges verziókat és azok közül kiválasztania célravezetőt.

- összefüggések felismerése
- ok-okozat következményei

Feladatok:

- Az óvodapedagógus feladata olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- Az összegző kötetlen beszélgetéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, felismeréseire, igényeire, aktuális élményeire.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- matematikai fogalmakat megéri és alkalmazza,
- összehasonlít mennyiségeket nagyság szín és számosság szerint,
- megállapít hosszúságot, magasságot, súly, úrtartalmat mér,
- képes mennyiségek összemérésére,
- legalább tízes, de inkább húszas számkörben számlál,
- helyesen használja a tő és sorszámneveket,
- halmazokat létrehoz, összemér, bont, részhalmazokat egyesít, párosít,
- mennyiségeket megbecsül, azonosságokat és különbözőségeket állapít meg,
- megkülönbözteti a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát,
- szabad építéseket végez, illetve másol,
- logikai műveleteket gyakorol,
- ismeri a nyitott és a zárt vonalakat, labirintusokat,
- probléma helyzeteket old meg,
- szókészletébe beépülnek a matematikai fogalmak, kifejezések.

Mozgás

Az óvodáskorú gyerekek legtermészetesebb megnyilvánulása a játék mellett a mozgás. Ez adja szellemi és fizikai fejlődésének alapját. A mozgásban gyakorolhatja az én-funkcióit, a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A mozgás a gyermek számára nélkülözhetetlen, semmivel nem pótolható.

Az óvodás korú gyermek mozgásigénye igen magas. Az egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító testnevelés nélkül.

Szerény lehetőségeinkhez képest, minden adódó lehetőséget kihasználunk a nap folyamán a mozgásra.

Célok:

- a fizikai erőnlét fejlődésének lehetőségeit megteremteni,
- gazdag motoros funkciók és képességek fejlesztése,
- az elveszőben lévő szabad mozgás lehetőségének biztosítása,

Feladatok:

- a mozgás lehetőségét első sorban a szabad levegőn biztosítjuk,
- az óvoda veszélytelen tárgyait mozgásos játékokhoz használhassák a gyerekek,
- időt és teret biztosítunk a próbálgatásra, gyakorlásra,
- a gyerekek állóképességét, sok mozgásos futó, fogójátékokkal, sorversenyekkel fejlesztjük,
- a mozgás pihenés megfelelő egyensúlyára törekszünk,
- igény szerint korcsolyázni vesszük heti egy alkalommal az öt év feletti gyerekeket,
- mozgásterápiás tornát tartunk prevenciós jelleggel, szakképzett terapeuta vezetésével.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- bátran, biztonságosan mozog, mozgása összerendezett,
- jó állóképességgel, fizikai aktivitással bír,
- szabályokat betart, alkot, elfogad,
- teljesítőképessége növekszik,
- mozgástempója megfelelő,
- természetes támaszokat helyesen hajtja végre,
- járása magabiztos változó feltételek között is (megemelt pad, egyenetlen talaj),
- nekifutásból végez ugrásokat,
- egyensúlyoz,
- távolba és célba dob,
- gimnasztikai gyakorlatokat helyesen végzi,
- képes a térben tájékozódni,
- szem-kéz, szem-láb összerendezettségére megfelelő,
- szemfixációra képes,
- gyakorlott a sor-, váltó- és versenyjátékokban,
- gyors reagáló képességgel rendelkezik,
- kitartása, önfegyelme, szabálytudata erősödik, önértékelése reális.

A testnevelés a fizikai fejlődésen túl olyan fontos személyiségjegyek kialakulását is segíti, mint a kötelességtudat, fegyelem, önfegyelem, kitartás, rendszeresség, engedelmisség, amelyek az iskolai munkában nélkülözhetetlenek.

Munkatevékenység

Az iskolai életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. Felfogásunk szerint a munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység, amelynek fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe.

Az óvodánkban a munka, mint a nevelés egyik lehetséges eszköze jelenik meg. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani. A gyermek éppúgy élvez a munka-tevékenységeket, mint a játékot, ha tiltásokkal vagy túl nehéz feladatokkal nem szegjük kedvét.

A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. Pontosán olyan módon, mint amikor a szerepjáték megkezdése előtt elosztják egymás között a szerepeket. A nagyfokú önállóság, és a döntési helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetősége együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését.

Tanulják meg élvezni, szeretni a munkát, tisztelni tudják a dolgozó embert! Ehhez feltétlenül sikerélményt kell biztosítani. Arra törekszünk, hogy a munka ne önmagáért való, hanem produktív legyen.

Célok:

- önálló munkavégzés, önellátás
- a munka szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére való nevelés.

Feladatok:

- minden gyermeknek legyen lehetősége arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet,
- társai érdekében végzett munkatevékenységek,
- elegendő idő biztosítása a munkavégzéshez,
- életkorhoz igazított segítségnyújtás.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- örömmel vállal munkát,
- gondossággal végzi,
- érti, hogy munkája szükséges,
- felelősséget vállal munkájáért,
- eszközöket funkcionálisan használja,
- társainak segít,
- képes együttműködni gyerekekkel, felnőttekkel egyaránt.

Tevékenységekben megnyilvánuló tanulás

A Tudatos fejlesztés feltételei

A Gyöngyszem Óvodában az óvodás korú gyermekek fejlesztése – a nevelési céloknak megfelelően – a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése, képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése, és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek.

A mindennapi különböző tevékenységek, amelyekben a gyerekek élik óvodai életüket, a tanulás elengedhetetlen részei. A tapasztalatok, amelyeket közvetlenül, illetve közvetve szereznek, mind-mind a világ és önmaguk jobb megismerését szolgálja, tehát tanulás.

A gyakran elhangzó gyermeki kérdések és a pedagógus válaszai az ismeretszerzés legáltalánosabb, leggyakoribb formája. A napi játék, kirándulás, rajzolás, gyakorlati problémamegoldás, munka jellegű tevékenységek számtalan alkalmat kínálnak a válaszokra épülő ismeretszerzésre.

Az óvodapedagógusok és a gyerekek aktív együttműködését szorgalmazzuk a mindennapokban. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a gyermeknek éppúgy lehet véleménye, elképzelése, ötlete, javaslata, mint a felnőtteknek. A fejlesztés során abból indulunk ki, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli, így válik lehetővé a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

Óvodánkban a tanulást folyamatnak tekintjük, alapvetően a nevelésbe ágyazva jelenik meg. Az óvodáskorú gyermek a nap folyamán tapasztalatokat szerez, azaz tanul, de ez nem jelenti minden esetben, hogy meg is tanult valamit. A játékba integrálódó tanulás két területre osztható, a spontán és a szervezett tanulási tevékenységre. A gyerekek gyakran kezdeményeznek önként játékot, illetve a spontán játék egy idő után szervezetté alakul át, kezdeményezési alapot kínálva az óvónőnek.

A gyermek és a csoport pillanatnyi fejlettségi szintjéhez igazítjuk fejlesztési stratégiánkat, így juthatnak el a gyerekek meglévő tudásszintjükről, képességeik szerinti magasabb szintre, egyénenként változó tempóban haladva.

Nevelő munkánkban komplexitásra törekszünk, a nevelési területek gyakorlatban egységet alkotnak.

Epochákban dolgozunk, egy-egy terület, ismeret elsajátítása addig tart, amíg mindenki számára új, izgalmas tapasztalatokat rejt.

A tanulási tevékenység szervezése témakörök szerint történik. Témáink a négy évszak, az ünnepek és hagyományok köré csoportosulnak. Egy témakörrel pl.: őszi, két-három vagy akár négy hétig is foglalkozunk. A naponta ismétlődő feldolgozás megteremti a folyamatos gyakorlás feltételeit, de azt is eredményezi, hogy a témakör feldolgozása mindig az egészről indul, majd a részek egymásra építésével az egészhez tér vissza.

A témakör feldolgozásának mélységét, idő intervallumát mindig a résztvevő gyermekek egyéni fejlettsége határozza meg. Lépésről lépésre felfedezik az oksági viszonyokat, összefüggéseket, képesek azonosságok, különbözőségek meglátására, általánosításra, adott vagy választott szempont szerinti osztályozásra.

Általában ehhez igazodnak a zenei, manuális és irodalmi tevékenységek, így biztosítva a komplexitást.

Az epohális rendszer lehetővé teszi

- hogy az érdeklődés egy területre koncentrálódjon
- több oldalról sokféle módszerrel, eszközzel biztosítja az elmélyülést a témakörben
- ebben a rendszerben senki „nem marad le, nem marad ki”
- gyerekek közötti egyéni különbségek figyelembe vételét, a differenciálás lehetőségét

Célok:

- a szűkebb tágabb környezetben jól, magabiztosan eligazodó gyermekek nevelés,
- olyan ismeretek nyújtása, képességek kialakítása, mely megfelel életkoruknak, és amivel képesek a további fejlődésre,
- előzetes élményekre épített támogató tanulási környezet, melyben elsődleges a gyermek aktivitása, motiváltsága kíváncsiságának kielégítése,
- az élethosszig tartó tanulás, ismeretszerzés, igényének fenntartása.

Felfogásunk szerint a tanulás legjobb formája a játék, ennek módszere a játékoság.

Feladatok:

- a gyermekek tapasztalatszerzésének, képességfejlődésének segítése változatos tevékenységek biztosításával,
- optimális feltételek: hely, idő, eszköz,
- megismerjük a gyerekek egyéni jellemzőit, képességeiket, tempójukat,
- fegyellemmel kísérjük fejlődésüket,
- az ismeretanyagot szabadon választjuk meg a helyzethez, gyermeki szükséglethez igazítva,
- módszertani ismereteket komplexen használjuk,
- elfogadjuk a tévedés lehetőségét, segítjük a javítást,
- minden mindennel összefügg elv alapján, egységet képeznek a tevékenységi formák,
- követhető mintaadás, nemcsak magyarázunk, csináljuk együtt,
- pozitív érzelmek, humor.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- szívesen vesznek részt a tevékenységekben,
- sikerre viszik elképzeléseiket,
- ha mégsem sikerül újra csinálja,
- felnőtt segítséget kér,
- különféle megoldásmódokat talál,
- képes a megértett feladatot befejezni,
- figyelmét szándékosan fenntartja,
- önfegyelemre képes,
- hosszú távú emlékezete fejlődik,
- gondolkodási stratégiái kiépülőben vannak,
- tud mintát követni,
- képes az együttműködésre.

Az óvodából való kilépéshez szükséges alapkészségek

Arra törekszünk, hogy minden gyermek – mire tankötelessé válik – belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként birtokában legyen azoknak a készségeknek, képességeknek, amelyek biztosítják az eredményes munkát és beilleszkedést az iskolában.

A készségek rendszere nélkülözhetetlen folyamat a tanuláshoz. A tanulás szándékos tevékenység, ami érzelmi beállítódással társul. Ahhoz, hogy valaki önálló tanulásra alkalmas legyen a személyiség alapvető kompetenciáinak optimálisan kell fejlődnie. Ez ugyanakkor a hatékony tanuláshoz csak az egyik feltétele, további feltétel a motiváció, amely a sikeres tanulás kulcs tényezője. „A hét szükséges alapkészség 4-8 évesek esetében:

- írásmozgás koordináció készsége, amely az írás tanítás feltétele,
- beszédhallás készsége a sikeres olvasás tanítás nélkülözhetetlen eleme,
- relációszókinccs az eredményes kommunikáció alapja,
- az elemi számolás,
- a tapasztalati következtetés,
- a tapasztalati összefüggés-megértés,
- szocialitás, amely az iskolai élethez és fejlődéshez nélkülözhetetlen.” (Nagy József)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Testi:

- a gyermek eljut az első alakváltáshoz,
- az idegrendszer életkornak megfelelő fejlettsége, érettsége,
- 6 éves életkornak megfelelő testi fejlettség és egészségi állapot,
- az izmok kellő fejlettsége (teherbíró képesség, állóképesség, stb.),
- mozgás összerendezettebb, harmonikusabb,
- erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika,
- mozgás, viselkedés, testi szükségleteinek kielégítése szándékos irányítás alá kerül,
- megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.

Értelmi:

- a lényeglátás bizonyos fejlettsége, analitikus-szintetikus gondolkodás,
- elemi fogalmak, ítéletek létrehozása, kreatív gondolkodás,
- az ok-okozati viszonyok és a dolgok közötti összefüggés meglátása,

- az előre tervezés képessége,
- a gondolkodás fejlettsége a művelet előtti szakaszban legyen,
- a szóbeli kifejezőkészség fejlettsége: érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkornak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat; végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele, akaratlagos figyelemre való képesség (minimum 5, 10, 15 perc),
- pontos megfigyelőkészség; a tárgyak, jelenségek fontosabb jegyeinek megfigyelésére való képesség,
- megbízható emlékezet és felidézés: ismeretlen, idegen fogalmakat nem tartalmazó, körülbelül 14-16 szótag terjedelmű mondat visszaadása hallás után, hallott, tanult rövid mesék lényeges mozzanatainak felidézése,
- megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- feladattudat, feladattartás: monotónia tűrés,
- átlagnak megfelelő munkatempó, önálló munkavégzésre való képesség,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Pszichikus funkciók:

- alak, forma, méret, szín pontos felfogása, megtalálása, kiemelése egy képi környezetből,
- összetartozó részek értelmes egészként való észlelése (Gestalt-látás),
- adott tárgyak térbeli helyzetének helyes felismerése, megítélése,
- vizuális információk téri elrendezése, sorberendezése, szelektálása, a téri viszonyokat kifejező verbális kifejezések használata,

- koordinált mozgás szem-kéz-láb összerendezett, célszerű együttes mozgása,
- rövid idejű vizuális-verbális memória,
- laterális dominancia kialakulása,
- helyes testséma tudat és a térbeli viszonyok pontos érzékelése,
- a természeti és társadalmi környezetre vonatkozó tapasztalatok, tájékozottság,
- az ábrázolókézség fejlettsége (a finommotorika pontos működése, a leutánzás készsége, önállóság),
- nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre.

Szociális:

- fokozott mozgásigény kellő megfékezésére való képesség,
- a közösség igénye, zökkenőmentes beilleszkedés, szabálytudat,
- kapcsolatfelvétel, együttműködési képesség a pedagógussal és a gyermekekkel egyaránt,
- a felnőtt irányításának elfogadása,
- érzelmi kiegyensúlyozottság,
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet,
- nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

Társas, közösségi tevékenység

Azt szeretnénk, hogy gyermekeink tudjanak másokkal együttműködni, társas kapcsolatokat kialakítani. A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. A felnőtt élet is ilyen.

Célok:

- az adott lehetőségek között a legtöbbet legyünk képesek egyéniségünkől kihozni, ezzel is gazdagítva a közösséget,

- minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű fejlődéséhez,
- a nyitott légkör, a demokratikus és szeretetteljes óvoda megteremtésével kívánunk tág teret nyitni a gyermekek önállósága, tenni akarása és döntési képességének kibontakoztatása érdekében.

A szokásaink kialakításakor lehetővé tesszük, hogy a gyerekek ne zavarják egymást, az együttműködésük konfliktus-mentes legyen, figyeljenek egymás tevékenységére, a közös tevékenység során kialakuló esetleges konfliktusokat megtanulják kezelni, kulturáltan lerendezni.

Úgy gondoljuk, hogy a felnőtt és gyermek között nem a feltétel nélküli szófogadás, hanem a demokratikus partnervizony kialakítása a cél. A felnőtt ugyanúgy figyelembe veszi a gyermek jogos kívánságait és igényeit, mint ahogy a gyermektől is elvárja a szokások, szabályok betartását. A gyermekek egymás közötti, és a felnőttel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, a nyíltságra építünk. A közösség lehetőséget teremt az önálló kapcsolatok kialakítására, a különböző nézőpontok megismerésére, a konfliktusok kezelésére és megoldására. Ezek a folyamatok pedig a másokkal szembeni tolerancia kialakulásához vezetnek. A társas és közösségi tevékenységek a nevelőmunka egészét átszövik. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb időpont, amikor a gyermek és sok esetben a szülő is először ismerkedik az óvodával.

A mi feladatunk, hogy szeretettel és türelemmel forduljunk az újonnan óvodába érkező gyerekek felé, és segítsük szüleiket. Ezért a mi óvodánkban a beszoktatás fokozatosan történik, minden gyermek saját szükségleteinek megfelelő ideig jön szülővel együtt. Hogy ez mennyi időt vesz igénybe, azt a szülő és az óvodapedagógus közösen dönti el.

Óvodánk nyitottsága nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem az óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést. Ez mindkét fél számára megnyugtató és biztonságot jelentő lehetőség, amit a gyermek érdekében kétoldalúan lehet hasznosítani.

A szülőkkel történő napi kapcsolattartáson túl szülői értekezletet, nyílt napokat, közös programokat, ünnepeket szervezünk.

Feladatok:

- biztonságos, nyugodt, óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktusfelvételre,
- felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban,
- gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása,
- konfliktusok kezelése,
- társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása,

- az együttéléshez szükséges demokratikus szabályok betartásának gyakorlása,
- megértés és tolerancia tanúsítása a társaik irányában.

Tehetséggondozás

A differenciálás és a felzárkóztatás mellett óvodánkban a tehetséggondozás is fontos szerephez jut. Egyes gyerekek olyan adottságokkal rendelkeznek, melyekkel kiemelkednek társaik közül. Kérdés, hogy ezen adottságaival a későbbiek folyamán képes-e élni. Az adottság egy lehetőség, amely segíthet ebben. Ehhez szükség van arra, hogy a gyerekeket megfelelő környezeti hatások ériék. Ebben az életkorban a fokozott érdeklődés egy-egy terület iránt jelentheti a tehetség csírákat. Meggyőződésünk szerint teret kell biztosítani minden érdeklődő gyermek számára tehetsége kibontakoztatásában.

A gyermek kiemelkedő képessége valamely területen nem feltétlenül azonos a tehetséggel.

A mi óvodánk kis létszámú intézmény ezért a klasszikus tehetséggondozás egy sajátos formáját alkalmazzuk.

Három műveltségi területet emeltünk ki, a zene, tánc és dráma, valamint az idegen nyelv (angol).

A tanköteles korú gyerekek 3x3 hónapban heti egy alkalommal, egymás után részt vesznek mind a három tehetség-műhely munkában. A tehetség-műhelyek munkája, felépítése projekt rendszerű, amelynek kialakítása folyamatos tapasztalatokra építve formálódó.

Célok:

- szabadon választható gazdagító tevékenységek megismertetése,
- a kis csoportos műhelymunka nyújtotta lehetőségekben való részvétel,
- azonos életkorú gyerekekkel való együttműködés.

Feladatok:

- átgondolt projektek megszervezése, lebonyolítása,
- az alkotó szabadság lehetőségének megteremtése,
- kreativitás fejlesztése,
- sikerélmény biztosítása,
- kitartás fejlesztése,
- önálló véleményalkotásra, önkritikára történő nevelés,
- lehetőségek biztosítása a tehetségek kibontakozására és a gyakorlása,
- a tehetségterületek átfogó fejlesztése (jól megválasztott projekt),
- személyiség fejlődés biztosítása.

Idegen nyelv – angol az óvodánkban

A minden nap hallott és használt angol nyelv, természetessé teszi a gyermekek számára az idegen nyelv létezését. Mai életünkben számtalan olyan helyzettel találkozunk, amelyben nyelvtudás nélkül nem, vagy csak alig lehet boldogulni, ezért az idegen nyelv ismeretének fontossága elvitathatatlan.

A tudomány mai állás szerint születésünkkor bármelyik nyelv elsajátítására képesek vagyunk, majd az válik anyanyelvünké, amelyiket gyakran halljuk. A korai nyelvtanulás mellett szól, hogy a nyelvi gátlások még nem alakultak ki, vagyis van bátorságunk megszólalni.

Az óvodapedagógus, egy varázsige segítségével átváltozik; ezután (míg vissza nem változik) angolul beszél, játszik a gyerekekkel, együtt mókáznak, tanulnak. Olyan versekkel, dalokkal ismerkednek a gyerekek, amelyek ennek a korosztálynak igen könnyen elsajátíthatók.

Valamint az egyszerű, mindennapi tevékenységek (tisztálkodás, terítés, stb.) szavait hallják.

Célok:

- a gyermekek először az óvodában, játékos formában ismerkedjenek az idegen nyelvvel. Játékosság, versek, zene, sok mozgás, és még több játék, a mindennapi tevékenységek szavai angolul, mindezek észrevétlenül elsajátíthatók, nem alakulnak ki nyelvi gátlások.

Feladatok:

- az angol csak egy játék
- sikerélmények biztosítása
- mozgásos játékokkal a „tanulás” segítése

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- beszédkedv fennmaradjon,
- szeresse, élvezze „az angol nyelvi beszélgetést”.

Pedagógiai Programunkat kiegészítő szolgáltatások, gazdagító tevékenységek

Alapozóterápiás torna

Óvodapedagógusunk (aki egyben szakképzett terapeuta) irányításával - prevenciós jelleggel - minden öt éven felüli gyerek heti egy alkalommal részt vesz a mozgásfejlesztő foglalkozáson.

Minden évben a gyermekek részt vesznek egy szűrő vizsgálaton, amennyiben szükséges, tovább irányítjuk - szüleikkel egyeztetve - a megfelelő szakszolgálatokra.

Célok:

- mozgáskoordinációs problémák kiszűrése
- csecsemőkorban esetleg kimaradt mozgásformák gyakorlása

Feladatok:

- megfelelő körülmények, eszközök biztosítása.

Logopédia

Óvodánkban az éves logopédiai szűrést, felmérést szakképzett logopédus végzi, aki írásban értesíti a szülőket és az óvodát az eredményről.

Amennyiben a gyermeknek szükséges a logopédiai ellátás, igénybe vehetik a szolgáltatást, heti egy alkalommal kiscsoportos illetve egyéni fejlesztésben.

Korcsolya

Heti egy alkalommal az öt éven felüli gyermekeknek, szülői kérésre. A korcsolya pályán szakképzett edző foglalkozik a gyerekekkel, valamint korcsolyázni tudó óvodapedagógusok segítik.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodai munka legfőbb szereplője az óvodapedagógus, modell szerepe kulcsfontosságú. A gyermek utánzási hajlamából következően az óvodapedagógusnak kiemelt azonosulást indukáló szerepe van. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Éppen ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mond a pedagógus, miként viselkedik, hogyan öltözködik, stb. Különösen 2.5-4 éves korban meghatározó a pedagógus személyisége, hiszen kezdetben a gyermek teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretett és érzelmileg hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért.

A gyermek már megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani. Azt gondoljuk, hogy a gyermek harmonikus fejlesztésének alapkövetelménye abból indul ki, hogy a gyermek-felnőtt kapcsolat alapja és mintája a gyermek-szülő viszony.

A biztonságérzet egyik biztosítója az elfogadó, feltétel nélküli szeretet és annak elfogadása, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös.

Az óvónő és a dajka együttműködése

Óvodánkban a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltá válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. A dajka ismeri az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit.

Személyi feltételek

A 2010-2011-es tanévben óvodánkat 1 vegyes életkorú csoporttal indítottuk. A nagy érdeklődésre való tekintettel 2016 szeptemberétől, beindítottuk a 2. csoportot is.

A nevelői munkát csoportonként két-két, szakmailag jól képzett óvodapedagógus, valamint csoportonként egy-egy dajka látja el. Az óvodában dolgozó pedagógusok elfogadták az óvoda programját, hiszen csak akkor tudnak igazán hatékonyan dolgozni, ha magukénak érzik azt. Az óvodavezető egyben csoportban dolgozó óvodapedagógus is.

Tárgyi feltételek

Az óvoda épülete egy családi házból lett kialakítva. Az óvodában két csoport működik 45 gyerek számára. A csoportszobákhoz öltöző és fürdőszoba tartozik. Az óvoda berendezési tárgyai az otthonos környezetet, családi hangulatot igyekeznek biztosítani. Az udvar nem túl nagy, ezt a hiányosságot jól kompenzálja a mellettünk lévő park, mely könnyen elérhető.

A tornaterem hiányát úgy pótoljuk, hogy a közelben bérelt tornaterembe járunk heti rendszerességgel az 5-7 éves gyerekekkel, addig a 3-5 évesek az óvodában tornáznak.

Eszközök, felszerelések

Csoportszobáink esztétikusak, játékokkal és foglalkozási eszközökkel jól felszeretek.

Többféle zenei hangszert használunk, az iskolába menő gyerekeknek saját furulyát biztosítunk.

Mese és ismeretterjesztő könyvek is a gyermekek és a pedagógusok rendelkezésére állnak.

Az óvoda eszköz-ellátottsága az óvodai nevelésnek és az 1/1998.(VII.24) OM rendelet 7 sz. mellékletének megfelel.

Nevelésünket folyamatnak tekintjük, ehhez együttműködő, családi hangulatú, biztonságos, vidám mindennapokat biztosítunk.

Napirend

Körülményeinket, lehetőségeinket figyelembe véve olyan napirendet alakítottunk ki, amelyben a tevékenységeket nem választjuk el egymástól, ezek a tevékenységek a játékkal alkotnak szoros egységet. Az étkezések, a pihenés és az udvari játék időpontját meghatároztuk – ez utóbbi az időjárás szeszélye folytán változhat –, ettől eltekintve ezek a tevékenységek minden nap azonos időben történnek.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A gyermekcsoportok napi- és heti rendjét az óvoda pedagógusai alakítják ki.

A megszokott időpontok betartása növeli a gyerekek biztonság érzetét.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

7.30–8.00-ig érkezés, játék

8.00- 8.30-ig kezdeményezés, foglalkozás

8.30-09.00-ig tisztálkodás, reggeli,

09.00–09.45-ig tevékenységekbe ágyazott, epohákra osztott műveltség tartalmak közvetítése játékos tevékenység által

10.00-11.30-ig játék, az időjárástól függően a szabadban vagy a csoportszobában, közben tízórai (gyümölcs)

11.30-12.15-ig tisztálkodás, ebéd

12.15-12.30-ig fogmosás, mesehallgatás

12.30-14.30-ig pihenés az iskolába menő gyerekek 13.30-tól rajzolnak, csendesen játszanak

14.30-15.00-ig folyamatos felkelés, uzsonna

15.00-17.30-ig fakultatív foglalkozás, játék, az időjárástól függően a szabadban, vagy a csoportszobában.

Óvodai csoportszervezés

Óvodánkban két, vegyes életkorú csoport működik. Elköteleztünk vagyunk a vegyes csoport mellett, de az elmúlt években azt tapasztaltuk, hogy a szülők és az óvoda is sok esetben úgy döntött, hogy a gyerekek, akik ugyan tanköteles korúak, maradjanak még egy évet óvodában. Így a csoport életkori megosztása igen eltérő arányt mutatott, az éppen három évestől a hat és fél évesig. Ez a két korosztály igényeit, életkori sajátosságait tekintve nagyban eltér egymástól, ezért az egyik óvodai csoportunkba háromtól öt éves korig járnak a gyerekek, a másik - nagyobb létszámú - csoportunkba pedig öttől hét éves korúak.

A vegyes csoport előnyeit maximálisan kihasználjuk a gyermekek érdekében.

Nevelő munka tervezése

A tervezési munka nem szűkül le adminisztrációs feladattá, ezzel saját munkánkat könnyítjük meg. A tervezésben kiemelt helyet kap a gyerekek folyamatos megfigyelése bizonyos szempontsor szerint (önállóság, szocializáció, játék, megismerő képesség, cselekvő képesség, beszédkészség, szókincs).

Ezen szempontok alapján minden gyermekről néhány soros feljegyzést írunk, és ezt folyamatosan bővítjük. Az egyéni feladatok meghatározásánál ez a dokumentum segíti az óvodapedagógus munkáját. Ezzel kívánjuk elérni, hogy minden gyermek azon a területen kapjon kiemelt figyelmet a fejlesztésnél, ahol hiányosságokat tapasztalunk. A gyermek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza a gyermek fejlődésének mutatóit, meghatározott szempontsor alapján, amely rögzítésre kerül.

A nevelési területek szorosan összekapcsolódnak, témájukat az évszakok, hagyományok és ünnepek adják. Mivel vegyes életkorú csoporttal dolgozunk, ez a terv a későbbiekben figyelembe veszi az előző évek terveit, az adott csoportot, és az oda járó gyerekek egyéni fejlettségét is. Éves tervben határozzuk meg a tevékenységeinket. Ennek alapján heti bontást is készítünk, amelyet rugalmasan alkalmazunk, minden esetben az adott gyermek illetve gyermekcsoport kiindulási ismeretéhez, tempójához igazodva, ezt a csoportnapló dokumentálja. Ehhez az epohális rendszer kiváló lehetőséget biztosít.

A direkt és indirekt kezdeményezéseket a napirendhez igazítjuk, illetve a mindennapi tevékenységek, játékok adnak ehhez keretet.

A szervezett tanulás munkaformái: frontális, csoportos - mikro/makro - , páros és egyéni, mindig az adott feladat tükrében.

Óvodánkban nincs külön terv a gondozási feladatok ellátására, az óvodapedagógusok a programban meghatározott gondozási, nevelési célok, feladatok alapján végzik munkájukat, a gyermeki szükséglet és akarat figyelembe vételével nyújtanak segítséget. Az óvodapedagógusok pontosan ismerik a higiéniai szabályokat, amelyeket a gyerekekkel be kívánnak tartatni, ezt példamutatással és a megfelelő eszközök meglétével tudják biztosítani. A csoportszoba gondos tisztán tartásával, gyakori szellőztetéssel, valamint a sok és rendszeres szabadlevegőn tartózkodással biztosítjuk gyermekeink egészségének védelmét.

A napi menü kialakítására, az étkezésre kiemelten figyelünk. Azzá lesz, amit eszel - tartja a mondás. Ezt mi is így gondoljuk, ezért különös figyelmet fordítunk a gyermekek táplálkozására, fontosnak tartjuk, hogy mi kerül az asztalunkra. Óvodánkban a víz egész nap a gyermekek rendelkezésére áll, szezonális gyümölcs minden nap a tízórai.

Programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok:

- Gyöngyszem Óvoda Pedagógiai Programja
- SZMSZ
- Házi rend
- Éves terv, mely iránymutató
- heti terv, mely több szempontból rugalmas – témahetek -,
- a csoportnaplóban rögzített megvalósult feladatok,
- egyéni fejlettségmérő lapok, megfigyelések,
- napirend, mely biztosítja a kiszámítható mindennapokat.

Ellenőrzés, értékelés

Szakmai értékelés az óvodába járó gyermekek és pedagógusok létszámát tekintve bizonyos szempontokból könnyebb és hatékonyabb, mint egy nagy létszámú óvoda esetében. A két óvodai csoportunknak van állandó óvodapedagógusa, de az angol játékok, foglalkozások mind a két csoportban azonos óvodapedagógussal történnek. Valamint a gyerekek amint ötévesek lesznek, elhagyják a fenti csoportot, ahová az új három évesek érkeznek, és a lenti csoportba járnak az iskolába készülőkkel, ezért az óvodapedagógusok minden gyermeket közvetlenül ismernek, szüleikkel is folyamatosan kapcsolatban vannak. Így elkerülhetetlen, a napi szakmai konzultáció, információ átadás a gyermekekről. Ehhez társul még a havi rendszerességgel megtartott megbeszélések.

Az óvodavezető is csoportban dolgozó óvónő ezért a vezetői munka is sajátos, a vezetői ellenőrzés így napi szintű.

Minden gyermeknek van fejlődést követő lapja, a megfigyeléseket, méréseket rögzítjük a személyiséglapon kétszer egy tanévben, októberben és a tanév vége felé májusban, így látható a fejlődés üteme, iránya az alkalmazott módszer hatékonysága.

A csoportnaplóban rögzítettek, a napi megbeszélések segítenek a hatékony munkában.

A program ellenőrzésében és értékelésében az óvodavezető irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz.

A program bevezetését követő első nevelési év végén átfogó értékelést készítettünk a következő szempontok alapján:

- Érvényesülnek-e a nevelő fejlesztő tartalmak?
- A program milyen eredményeket hozott?
- Milyen mértékben befolyásolta a nevelő testület munkáját?
- Mit mutatnak a szülők visszajelzései?

Minden nevelési év végén a nevelőtestület értékeli az éves munkát. Mindenki saját egyéni teljesítményét, valamint a közösen végzett munka megvalósulását, hatékonyságát, eredményeit, azaz a nevelési évet.

Az óvodavezető is értékeli az egyéni és csapat munkát. Értékeljük, megbeszéljük az elért eredményeket, és elmondjuk azt is, hogy mit tehattünk volna még. Az esetleg elmaradt feladatok és az előre mutató következő tanévre vonatkozó tervek a vezetői munkatervben kerülnek rögzítésre. Amennyiben vannak szülői észrevételek, javaslatok ezeket is figyelembe vesszük.

Az óvoda eredményességét, minőségét, hatékonyságát a nevelőtestület színvonalas munkája határozza meg.

Segíti munkánkat az iskolákból jövő és a szülői visszajelzések is.

Gyermekvédelem az óvodában

Óvodánkba járó gyermekek rendezett családi környezetből érkeznek. Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű családok, gyermekek nincsenek. A szülők jól szituáltak, magas iskolai végzettséggel rendelkeznek. A szülők előre átgondoltan választják óvodánkat, így hasonló elvárásaik vannak óvodánkkal szemben, mint amit ők nyújtanak a családban gyermekeiknek.

A gyermekvédelmi munka nálunk inkább egészségügyi problémák megoldására és nevelési feladatokban történő együttműködésre korlátozódik.

Legfontosabb céljaink a gyermekvédelem területén, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat nálunk, nevelésünk eredményeként legyenek kiegyensúlyozottak.

A gyermekvédelmi törvény értelmében fokozottan figyelünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hátrányos megkülönböztetés elkerülésére. Ennek érdekében a prevenciót tartjuk legfontosabb feladatunknak. A családokat igyekszünk minél jobban megismerni, a rendszeres óvodalátogatást, hiányzást figyelemmel kísélni. Biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodában.

Célok:

Legfontosabb a prevenció.

- segítségnyújtás felajánlása,
- az adott helyzethez megfelelő segítség megajánlása,

Feladatok

- a gyermekek körülményeinek megismerése,
- gyermek fejlődésének nyomon követése,
- veszélyeztető tényező időbeni felismerése,
- együttműködés az okok megszüntetésében,

Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelése

Jelentős nevelő hatással bír az óvodában lévő gyerekekre, ha eltérő nevelési igényű gyermek is jelen van. Ügyelünk arra, hogy csak olyan speciális nevelést igénylő gyermek nevelését vállalja fel az óvoda, akiket a meglévő személyi, illetve tárgyi feltételek mellett képes ellátni, illetve integrálni. A mi óvodánk nem látja el sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését.

A fejlesztést igénylő gyermekek óvodai életét segítve külső szakemberek segítségét vesszük igénybe.

Célok:

- Minden gyermek egyéni fejlettségét, sajátosságát figyelembe véve eljusson a lehető legmagasabb szintre.

Feladatok:

- információkat gyűjtünk, felismerjük a problémát,
- szülővel történő egyeztetés,
- segítjük megtalálni a leghatékonyabb megoldást,
- figyelemmel kísérjük a fejlődés menetét,
- érzelmi biztonságot teremtve támogatjuk.

Az óvoda kapcsolatrendszere

Belső kapcsolatok

Az óvoda és a családok kapcsolata

A kisgyermek számára a család az első, mi abban segítünk, hogy a gyerekek az első lépéseket magabiztosabban tegyék meg a külvilág felé.

Óvodánk külsőségeiben és tartalmában is hordozza a családi hangulatot, a családi nevelés értékeire épül, a szülőket társnak tekinti a nevelésben. Nyitottságunk lehetővé teszi, hogy a szülők a gyermekek érdekében részesei legyenek az óvodai nevelésnek.

Kapcsolattartási formák: szülői értekezlet, fogadó óra, évi két alkalommal hétvégi program, lehetőséget biztosítunk egész évben a szülőkkel történő személyes beszélgetésre.

Szülői értekezlet:

A napi kapcsolattartáson túl az évente kétszer, szeptemberben és februárban megtartandó szülői értekezleten az óvodát, a gyerekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, esetleg problémákat beszéljük meg. A szülők megkapják előre az éves programok időpontjait.

Célok

Információ átadás, információ csere az óvodai együtt nevelés érdekében.

Feladatok:

- szülők megismerik az óvodai szokásokat, nevelési terveket, feladatokat,
- ismertetjük a programokhoz kapcsolódó szokásokat, feladatokat,
- megismerjük a szülők igényeit,
- a tapasztalatokat összegezzük,
- személyes kapcsolat a szülőkkal.

Fogadóóra

Tanévenként két alkalommal. Beszélgessünk a gyerekekről!

Célok:

- A gyerekekkel kapcsolatos események, eredmények, esetleges problémák megbeszélése. Kölcsönös ismerkedés, a bizalom és az együttműködés erősítése.

Feladatok:

- a fogadóóra beosztásának elkészítése,
- a pedagógusok összegzik a gyerekekről szerzett tapasztalatokat,
- esetleg nevelési tanácsokkal segítik a szülőket.

Nálunk a beszoktatás fokozatosan történik, minden gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő ideig jön szülővel az óvodába, hogy ez mennyi időt vesz igénybe azt a szülő és az óvónő közösen dönti el.

A tanév folyamán nyílt napot szervezünk így adunk lehetőséget a szülőknek arra, hogy láthassák napi tevékenységeinket. A közös ünnepek, kirándulások lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére.

Az iskolába készülő gyerekek szüleinek külön szülői értekezletet szervezünk, melyre meghívjuk a már iskolába járó gyerekeink szüleit, hogy beszámoljanak a különböző iskolákban szerzett tapasztalataikról.

Fenntartó

Fenntartóval kapcsolatunk támogató, segítő jellegű, mindent megteszünk, hogy partneri együttműködés jellemezze. A fenntartó óvodával szemben támasztott szakmai elvárásának követelményeinek igyekszünk a legjobb tudásunk szerint megfelelni.

Célok:

- A működés zavartalan biztosítása a gyermekek eredményes nevelése érdekében.

Feladatok:

- Folyamatos és informatív kapcsolattartás.
- Az együttműködés formái: kölcsönös tájékoztatás.

Külső kapcsolatok

Kapcsolat az iskolákkal, bölcsődékkal, pedagógiai szakszolgálattal

A Dunakeszi Kőrösi Csoma Általános Iskolával az elmúlt évek folyamán szoros együttműködő kapcsolatot tartunk. Több gyermekünk is az iskola tanulója. Kölcsönös szakmai elismeréssel vagyunk egymás munkája iránt, és még átfogóbban kívánjuk szakmai tevékenységünket folytatni. Az egymás munkájára épülő pedagógiai fejlesztő tevékenységek összehangolása, a lehetséges együttműködés a gyermekek érdekeit szolgálja.

A helyi bölcsődékkal, családi napközikkal is igyekszünk együttműködő kapcsolatot kialakítani.

Szakszolgálatok, egészségügyi szervek

Védőnő, orvos, fogorvos. Szem előtt tartva a gyermekek érdekeit, támogató, segítő jellegű a kapcsolat.

Összegzés

Azt szeretnénk, hogy a Gyöngyszem óvodába járó gyerekeknek boldog, békés gyermekkort biztosítsunk. Ennek érdekében a szülőkkel együttműködve kívánunk dolgozni.

Sikeres munkánk záloga a családi hangulat, kis létszámú csoportok, a szaktudás és a pedagógiai tapasztalat.

A szülőket programunkról tájékoztatjuk:

- internetes oldalunkon
- szóban, nyomtatott formában faliújságon.

Érvényesség

Óvodai Pedagógiai Programunk nem lezárt, alapértékeit megőrizve fejlődik.

Átdolgozott formában érvényes: 2018. szeptember 1-től határozatlan ideig.

Az Óvoda programját a nevelőtestület 5 évenként felülvizsgálja.

A program módosításának indokai:

- óvoda átszervezés,
- az óvoda külső és belső partnereinek igényei,
- ha a törvényi módosítások előírják.

A pedagógiai program nyilvánossága:

- egy példány az óvodavezetői, nevelői szobában

Legitimációs záradék

Dunakeszi, 2018. szeptember 01.

Ádámné Baranyi Ildikó
intézményvezető

Nevelő testület részéről:

Ádámné Baranyi Ildikó
óvodapedagógus

Szabady Helga
óvodapedagógus

Szabó Klára
dajka

Fehér Zsuzsa
óvodapedagógus

Kolláth Bernadett
óvodapedagógus

Varga Regina
dajka

Fejér Tünde
pedagógiai asszisztens

A Szülői Szervezet részéről:

.....
szülő

A fenntartó részéről:

Ádám László
ügyvezető